

ЗВІТ

Про результати акредитаційної експертизи освітньої програми

Заклад вищої освіти	Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка
Освітня програма	33762 Середня освіта (Біологія)
Рівень вищої освіти	Бакалавр
Спеціальність	014 Середня освіта

Цей звіт складений за наслідками акредитаційної експертизи згаданої вище освітньої програми, що проводилася Національним агентством із забезпечення якості вищої освіти.

Звіт є результатом роботи експертної групи. Його основним призначенням є систематизація отриманої інформації, її аналіз та безпосереднє оцінювання якості освітньої програми. Звіт призначений як безпосередньо для закладу вищої освіти, так і для широкої громадськості. Він є публічним документом та буде оприлюднений на сайтах Національного агентства і закладу вищої освіти. Він також є підставою для прийняття подальших рішень галузевою експертною радою та Національним агентством.

Детальніше про мету і порядок проведення акредитації можна дізнатися на вебсайті Національного агентства – <https://naqa.gov.ua/>

Використані скорочення:

ID - ідентифікатор

ВСП - відокремлений структурний підрозділ

ЄДЕБО - Єдина державна електронна база з питань освіти

ЄКТС - Європейська кредитна трансферно-накопичувальна система

ЗВО - заклад вищої освіти

ОП - освітня програма

Загальні відомості

1. Інформація про освітню програму

Назва ЗВО	Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка
Назва ВСП ЗВО	не застосовується
ID освітньої програми в ЄДЕБО	33762
Назва ОП	Середня освіта (Біологія)
Галузь знань	01 Освіта/Педагогіка
Спеціальність	014 Середня освіта
Спеціалізація (за наявності)	014.05 Біологія та здоров'я людини
Рівень вищої освіти	Бакалавр
Вид освітньої програми	Освітньо-професійна

2. Відомості про склад експертної групи та акредитаційну експертизу

Склад експертної групи	Жара Ганна Іванівна, Пономаренко Вадим Юрійович, Романюк Руслана Костянтинівна (керівник)
Залучений представник роботодавців	не застосовується
Дати візиту до ЗВО	17.01.2022 р. – 19.01.2022 р.

3. Посилання на документи, які підлягають оприлюдненню закладом вищої освіти на своєму вебсайті

Відомості про самооцінювання ОП	https://biolog.kpnu.edu.ua/wp-content/uploads/2021/12/samoanaliz-serednia-osvita-biologiia.pdf
Програма візиту експертної групи	https://biolog.kpnu.edu.ua/wp-content/uploads/2022/01/prohrama-akredytatsiia-k-pnu-2022-pohodzhene.pdf

4. Інформація про наявність у звіті інформації з обмеженим доступом

Звіт не містить інформацію з обмеженим доступом

I. Наявність або відсутність підстав для відмови в акредитації, не пов'язаних із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми

На думку експертної групи, підстави для прийняття рішення про відмову в акредитації з підстав, не пов'язаних із відповідністю критеріям оцінювання якості освітньої програми:

відсутні

II. Резюме

Загальні враження про ОП, найголовніші висновки щодо відповідності Критеріям

Акредитація освітньої програми «Середня освіта (Біологія)» першого (бакалаврського) рівня, яка реалізується кафедрою біології та методики її викладання, є первинною. Експертна група, за результатами аналізу відомостей самооцінювання, вивчення наданих матеріалів та електронних ресурсів ЗВО, інтерв'ювання фокус-груп, проведених під час робочих зустрічей (у дистанційному форматі), дійшла висновку про загальну відповідність ОП «Середня освіта (Біологія)» встановленим критеріям оцінювання та вимогам щодо якості освітніх програм з недовіками, що не є суттєвими. Навчання і викладання за освітньою програмою здійснюється відповідно до затверджених в установленому порядку Положень та інших нормативних документів К-ПНУ, які узгоджуються з вимогами законодавства України. ЗВО здійснює кроки для удосконалення ОП, освітнього середовища, забезпечення іміджу університету в цілому. У цілому завдяки задіяним професійним науково-педагогічним кадрам, оновленій матеріально-технічній базі забезпечується досягнення визначених ОП програмних результатів навчання. В результаті внутрішнього і зовнішнього моніторингу якості удосконалювався зміст ОП. Розроблялося методичне забезпечення ОК (робочі програми, силабуси дисциплін, навчально-методична література, матеріали до аудиторних занять, електронне наповнення курсів тощо), розширювалися бази практик, зміцнювалася матеріально-технічна база, враховувалися пропозиції роботодавців, випускників, здобувачів освіти, науково-педагогічних працівників, затребуваність професії на ринку праці тощо. Дана ОП є продовженням багаторічного досвіду підготовки вчителів біології у Кам'янець-Подільському національному університету імені Івана Огієнка та співпраці з національними природними парками регіону. Враховуючи регіональні потреби, бажання здобувачів освіти отримати кілька предметних спеціальностей, наявному і достатньому кадровому потенціалу і матеріальному забезпеченню кафедри географії та методики її викладання, логічним розвитком даної ОП стала нова освітня програма «Середня освіта (Біологія та здоров'я людини. Географія)». ЕГ вважає перспективним саме таку трансформацію чинної ОП. Це підтверджено успішним набором 2021 року (порівняно з 2020).

Підсумок сильних сторін програми та позитивних практик

Практична підготовка здобувачів вищої освіти здійснюється у провідних ЗЗСО та національних природних парках регіону, з якими налагоджена потужна та продуктивна співпраця. Позитивним є досвід внутрішньої академічної мобільності з Хмельницьким національним університетом в рамках чинного договору про співпрацю (проведення спільних навчальних практик із зоології і ботаніки на базі національних природних парків регіону). Сильною стороною є вважаємо проведення Всеукраїнської олімпіади з біології для професійної орієнтації вступників, організацію «Школи молодого біолога», учасниками якої є школярі та ліцеїсти шкіл міста та району. Створено раду роботодавців, яка сприяє організації та моніторингу освітньої діяльності. Роботодавці та професіонали-практики залучаються до роботи ЕК, проведення виробничих і навчальних практик та аудиторних занять. Діє «Школа професійного розвитку викладачів К-ПНУ» для викладачів-початківців та програма вдосконалення викладання у вищій освіті від Британської Ради в Україні у партнерстві з Інститутом вищої освіти НАПН України, Advance HE (Велика Британія) та за підтримки МОНУ й Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти. Матеріально-технічне забезпечення ОП оновлюється та є достатнім для досягнення ПРН. Створюються умови безпечного освітнього середовища з рівним доступом для усіх категорій здобувачів на основі визначення їхніх потреб. Значна увага приділена протипожежній безпеці із використанням сучасного обладнання. Активна робота відділу профорієнтаційної роботи, доуніверситетської підготовки та сприяння працевлаштуванню випускників університету. Системна координаційна робота навчально-методичного центру забезпечення якості вищої освіти на всіх етапах удосконалення ОП, врахування побажань стейкхолдерів. Прозорість та публічність освітньої діяльності ЗВО. Структурованість і гарна наповненість сайту ЗВО.

Підсумок слабких сторін програми та рекомендації з її удосконалення

В ОП різних років не чітко узгоджені професійна кваліфікація, цілі ОП, предметна область, придатність до працевлаштування. Рекомендовано привести ПРН у відповідність до дескрипторів «комунікація» та «відповідальність і автономія» НРК. Зміст ОП варто посилити складовими, що стосуються підготовки вчителя основ здоров'я. Доцільно виокремити методику навчання основ здоров'я як ОК і збільшити кількість годин на її вивчення. Методичну складову підготовки здобувачів необхідно посилити змістом, спрямованим на специфіку роботи у Новій українській школі. Потребує вдосконалення механізм вибору дисциплін здобувачами - більше кредитів варто виділити на вибіркові компоненти із загальноуніверситетського переліку, не обмежуючи їх обрання тільки блоками. Необхідно адаптувати дисципліну «Основи наукових досліджень» для здобувачів бакалаврського рівня ВО; біохімічний модуль ОК «Хімія з основами біохімії» перенести на 2-3 курс в окремий ОК. Логічно було б вивчення курсів «Анатомія людини» і «Фізіологія людини» здійснювати одночасно чи перед ОК «Здоров'язберігаючі технології та профілактика шкідливих звичок»; також варто змінити назву дисципліни на «Здоров'язбережувальні технології та профілактика шкідливих звичок» відповідно до норм сучасної української мови. Рекомендовано розвивати міжнародну та внутрішню академічну мобільність студентів, запровадити практику визнання результатів, здобутих в інших ЗВО та у неформальній освіті серед здобувачів даної ОП, посилити іншомовну компетентність здобувачів освіти та НПП. Рекомендовано посилити публікаційну активність студентів ОП, розширити тематику студентських наукових робіт зокрема, в галузі освіти, методик навчання біології та основ здоров'я. Пропонована загальна 12-бальна система оцінювання за практичні/лабораторні заняття/самостійну роботу тощо немає чіткості. Критерії

переводу з 12-бальної в 100-бальну систему не є однозначними. ЕГ рекомендує чітко визначити розподіл балів за кожен вид роботи студента. ЕГ рекомендує підвищити вимоги до наукового рівня курсових робіт на даній ОП, переглянути їх тематику та збільшити допустимий відсоток їх унікальності. У довідках Unicheck враховувати Інтернет-джерела. Нечітко прописано ПР і компетентності, набуті викладачами під час стажування. Рекомендовано доповнювати матеріальне забезпечення сучасними засобами навчання відповідно до вимог НУШ. Було б доцільним створити модельний шкільний кабінет із сучасним наповненням.

III. Аналіз

У цьому розділі експертна група описує встановлені під час акредитаційної експертизи фактичні обставини, аналізує та оцінює їх, а також надає свої рекомендації щодо удосконалення ОП та діяльності за нею за окремими критеріями.

Критерій 1. Проектування та цілі освітньої програми:

1. Освітня програма має чітко сформульовані цілі, які відповідають місії та стратегії закладу вищої освіти.

Цілі освітньої програми “Середня освіта (Біологія)” в цілому відповідають місії та Стратегії розвитку К-ПНУ імені Івана Огієнка на період до 2020-2030 рр. і Статуту Університету (розміщено на офіційному вебсайті у розділі “Публічна інформація” <https://drive.google.com/file/d/1Wnu9Sjiybwlgd8JDcM2XuTVgPcksKbC4/view>; <https://drive.google.com/file/d/1mSgolhpXhjS9dAP9pippTiBvdTLCVr5H/view>). Зокрема, серед місій Університету зазначено “створює, зберігає та поширює знання у природничій, суспільній, гуманітарній, технічній наукових сферах і в сфері охорони здоров'я”, а серед концептуальних засад Стратегії розвитку ЗВО зазначено “сприяння сталому розвитку суспільства шляхом підготовки конкурентоспроможного людського капіталу та створення умов для освіти впродовж життя; забезпечення органічного поєднання в освітньому процесі освітньої, наукової та інноваційної діяльності”. Це корелює з метою ОП, якою є “підготовка кваліфікованих педагогічних працівників, які володіють фундаментальними знаннями, вміннями, навичками з біології, основ здоров'я, педагогіки і психології, методики навчання біології і основ здоров'я та здатні вирішувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми з організації освітнього процесу в ЗЗСО (рівень базової середньої освіти)”. На зустрічі з ЕГ ректор університету С. Копилов підкреслив тривалий досвід підготовки вчителів біології закладом освіти, адже природниче відділення з трансформаціями існувало з дня фундації закладу освіти у 1918 р. у складі різних структурних підрозділів. Зазначив, що Статут університету і стратегічний план його розвитку на 2018-2022 р., Стратегія розвитку К-ПНУ на 2020-30 рр. одним із пріоритетних напрямків визначають надання освітніх послуг, підготовку кваліфікованих кадрів в освітній галузі, що корелює з метою ОП.

2. Цілі освітньої програми та програмні результати навчання визначаються з урахуванням позицій та потреб заінтересованих сторін.

При плануванні цілей і ПРН було враховано позиції і потреби різних груп стейкхолдерів шляхом залучення їх обговорення ОП на засіданнях кафедри; рецензувань та надання офіційних відгуків на ОП; неформальному спілкуванні на різноманітних наукових конференціях, семінарах, шляхом анкетування тощо. Це підтверджено відповідними документами, наданими ЕГ (<blob:https://office.naqa.gov.ua/3bd9704a-cb28-49d1-9829-4edfdafc3e81>), висвітлено на сторінці кафедри <https://biolog.kpnu.edu.ua/robota-zi-steikkholderamy/>, а також на зустрічах під час відеоконференцій при акредитації. Зокрема, за пропозицією здобувачів вищої освіти, колег з Хмельницького НУ, директорів ЗЗСО області задля формування ПРН оз, 10 було запропоновано ввести відповідні дисципліни (введено “Основи здоров'я”, “Здоров'язберігаючі технології та профілактика шкідливих звичок”). В університеті здійснюється системна робота з вивчення думки здобувачів шляхом анкетування <https://nmz.kpnu.edu.ua/pryrodnuchoeconomichnuj/>, результати якого обговорюються на засіданнях кафедри, науково-методичної і вченої ради факультету та університету і враховуються у результатах проведеного моніторингу ОП <https://biolog.kpnu.edu.ua/proiektu-osvitnikh-prohram/>. Співпраця з роботодавцями здійснюється шляхом залучення їх до проектної групи ОП (Ткач О.В., директор Анадольського НВК, він же - член ЕК 2021-2022 рр.); на зустрічах з НПП та здобувачами вищої освіти, для обговорення ОП з метою її реалізації, корекції (<https://biolog.kpnu.edu.ua/2021/11/04/obhovorennia-opp-zi-steikkholderamy/>); під час практик у ЗЗСО, взаємодії з методистами ОІППО, освітніх центрів. Роботодавці (Бабчинський Ю.В. – директор Кам'янець-Подільської спеціалізованої ЗОШ І-ІІІ ступенів № 5.; Іжицький В.Т. – директор ЗОШ І-ІІІ ст. смт Сатанів та ін.) виступили рецензентами ОП, вносили пропозиції щодо оновлення ОП та змісту ОК та ПРН під час зустрічей з робочою групою, на засіданнях кафедри, спільної роботи з учнями тощо. Так, на зустрічах з ЕГ Бабчинським Ю.В. підтверджено пропозицію розвитку уміння використовувати ІКТ в освітньому просторі (ПРН 18). Тарасенко М.О., головний спеціаліст управління освіти Кам'янець-Подільської міської ради; Мирна Л.В., методист біології та екології Хмельницького ОІППО; Ткач О.В., директор Анадольського НВК підтвердили свою участь в розробці цілей і ПРН

даної ОП, врахуванні їх пропозицій щодо організації дистанційного навчання, посилення екологічної, здоров'язбережувальної і дослідницької компетентності здобувачів. Для формування цілей і ПРН ОП було залучено академічну спільноту (викладачі вітчизняних ЗВО, установ НАНУ, співробітників НПП «Подільські Товтри», «Хотинський», «Мале Полісся», ботанічного саду НАНУ); членів «Товариства Подільських природодослідників і любителів природи», Західноукраїнське орнітологічне товариство та ін. Це підтверджено на зустрічах з академічним персоналом, адміністрацією, здобувачами освіти, відкритій зустрічі.

3. Цілі освітньої програми та програмні результати навчання визначаються з урахуванням тенденцій розвитку спеціальності, ринку праці, галузевого та регіонального контексту, а також досвіду аналогічних вітчизняних та іноземних освітніх програм.

Цілями ОП визначено “формування у здобувачів ВО здатності розв'язувати складні спеціалізовані задачі з організації освітнього процесу, зумовлені закономірностями й особливостями сучасної теорії та методики навчання біології та основ здоров'я, які характеризуються комплексністю та невизначеністю умов”. Вважаємо, що існує певна неузгодженість між цілями ОП та її результатами в різні роки. Так, в ОП 2018р. недостатньо ОК для підготовки вчителя основ здоров'я, але багато ОК географічного спрямування, СК 19-25 і ПРН 20-25. В ОП 2018 зазначена кваліфікація: “Бакалавр освіти (за предметною спеціальністю «Біологія»). Вчитель біології та географії”. В ОП 2019 і 2020 року вже приведено у відповідність зміст, цілі ОП і кваліфікація для “успішного здійснення педагогічної діяльності вчителя біології та основ здоров'я ЗЗСО.” Крім того, здобувачам освіти пропонується обрати блок 2 “СО (Географія)”, за умов набуття ПРН якого, проходження практики, складання додаткового іспиту підсумкової атестації, можливе присвоєння додаткової кваліфікації вчителя географії. На думку роботодавців, НПП і здобувачів ВО, таке поєднання суттєво підвищує конкурентоспроможність випускника в умовах наявності малокомплектних шкіл. Здобувачі освіти та випускники підтвердили ЕГ свій свідомий вибір географічного блоку 2 задля розширення можливостей працевлаштування. За даними Тарасенко М.О. (відділ кадрового забезпечення управління освіти і науки міста) до 80-85% ЗЗСО у своєму штаті мають випускників цієї спеціальності К-ПНУ. Розробниками ОП було проаналізовано ОП у вітчизняних і закордонних ЗВО на основі аналізу їх сайтів, під час підвищення кваліфікації, наукової співпраці, спільних проектів тощо. Вивчення досвіду Ставангерського університету (Норвегія), участь НПП кафедри у проєкті BirdID <http://zuotov.blogspot.com/p/birdid.html> допомогло сформулювати ПРН 13, співпраця з Бердянським ДПУ - ПРН03, ПРН10. <https://biolog.kpnu.edu.ua/2021/01/12/obhovorennia-opp-serednia-osvita-biologiia-iz-kolehamy/>. Стажування Л.Любінської у Чернівецькому НУ імені Юрія Федьковича <https://biolog.kpnu.edu.ua/wp-content/uploads/2021/09/liubinska-l.h.jpg>, М.Матвеева – у Державному природознавчому музеї НАНУ <https://biolog.kpnu.edu.ua/wp-content/uploads/2021/09/liubinska-l.h.jpg>, І.Д.Григорчук – у ХНУ <https://biolog.kpnu.edu.ua/wp-content/uploads/2021/09/hryhorchuk-dovidka-21.jpg> та ін. стали базисом для ПРН 06, 07, 08. На основі вивчення досвіду викладання “Методики навчання біології” у ХНУ і та ТНПУ імені В.Гнатюка Н.Казанішеною було сформовано ПРН 15, 16, 17. Наукова співпраця кафедри із іншими ЗВО під час організації щорічної конференції «Подільські читання» допомогли обґрунтувати ПРН 05, 06, 11, 14 та ін. Це підтверджено НПП відповідних ЗВО на відкритій зустрічі. Регіональний компонент враховувався при використанні об'єктів ПЗФ “Подільські Товтри”, “Мале Полісся”, “Хотинський” як бази для ботанічних і зоологічних практик, проведенні наукових досліджень.

4. Освітня програма дозволяє досягти результатів навчання, визначених стандартом вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти (за наявності). За відсутності затвердженого стандарту вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти, програмні результати навчання повинні відповідати вимогам Національної рамки кваліфікацій для відповідного кваліфікаційного рівня.

Стандарт вищої освіти за спеціальністю 014 Середня освіта на момент експертизи відсутній. Програмні результати навчання ОП відповідають вимогам першого (бакалаврського) рівня вищої освіти, шостого рівня Національної рамки кваліфікацій, першого циклу вищої освіти Рамки кваліфікацій Європейського простору вищої освіти. Програмні результати навчання за ОП в цілому відповідають вимогам НРК за дескрипторами “знання” (ПРН 04, 05, 06, 07, 08, 09, 10, 11, 14) та “уміння” (ПРН 12, 13, 15, 16, 17, 18, 19). Водночас, такий дескриптори НРК, як “комунікація” та “відповідальність і автономія”, на думку ЕГ, недостатньою мірою враховані в ОП. Так, лише ПРН 01 відповідає дескриптору “комунікація”; ПРН 02, 03 - дескриптору “відповідальність і автономія”.

Загальний аналіз щодо Критерію 1:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 1.

Тривалий досвід підготовки вчителів біології у К-ПНУ. Тісна співпраця з різними групами стейкхолдерів дозволяє значному відсотку випускників працевлаштуватися за фахом у ЗЗСО, об'єктах природно-заповідного фонду, закладах позашкільної освіти. У К-ПНУ існує системна робота Навчально-методичного центру забезпечення якості вищої освіти, а результати опитування, пропозиції різних груп стейкхолдерів постійно аналізуються і враховуються при формуванні цілей, змісту, ПРН усіх освітніх програм ЗВО. На сторінці кафедри динамічно висвітлюється співпраця зі стейкхолдерами.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 1.

В ОП різних років не чітко узгоджені цілі ОП та кваліфікації її випускників. Зокрема, метою програми (2018 - 2020 рр.) зазначено “Підготовка кваліфікованих педагогічних працівників, які володіють фундаментальними теоретичними знаннями та практичними вміннями й навичками з біології, основ здоров'я, педагогіки і психології, методики навчання біології і основ здоров'я та здатні вирішувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми з організації освітнього процесу в закладах загальної середньої освіти (рівень базової середньої освіти), що характеризуються комплексністю та невизначеністю умов. Проте, в ОП 2018 року зазначено кваліфікацію Бакалавр освіти (за предметною спеціальністю “Біологія”). Вчитель біології та географії. В ОП 2019 року - кваліфікацію Бакалавр середньої освіти (Біологія). Вчитель біології. І лише в ОП 2020 р. цілі програми відповідають кваліфікації її випускників - Бакалавр середньої освіти (Біологія та здоров'я людини). Вчитель біології та основ здоров'я закладу загальної середньої освіти. Рекомендовано привести ПРН у відповідність до дескрипторів “комунікація” та “відповідальність і автономія” Національної рамки кваліфікацій.

Рівень відповідності Критерію 1.

Рівень B

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 1.

Освітня програма, цілі та програмні результати навчання, діяльність за ОП «Середня освіта (Біологія)» повною мірою відповідають нормативним вимогам за підкритеріями 1.1, 1.2, 1.3 та частково відповідають за підкритерієм 1.4. Виявлені незначні розбіжності з НРК у цілому не знижують якість освітнього процесу та можуть бути усунені ЗВО самостійно.

Критерій 2. Структура та зміст освітньої програми:

1. Обсяг освітньої програми та окремих освітніх компонентів (у кредитах Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи) відповідає вимогам законодавства щодо навчального навантаження для відповідного рівня вищої освіти та відповідного стандарту вищої освіти (за наявності).

Загальний обсяг реалізації ОП «Середня освіта (Біологія)» складає 240 кредитів ECTS для денної і заочної форм навчання, що відповідає ст. 5 Закону України «Про вищу освіту». Стандарт вищої освіти за даною спеціальністю відсутній. Обов'язкові компоненти ОП включають 177,5 кредитів, вибіркові - 62,5 кредитів, що становить 26 %, практична підготовка (навчальні і виробничі практики) становить 30 кредитів (12,5 %), що відповідає сучасним вимогам.

2. Зміст освітньої програми має чітку структуру; освітні компоненти, включені до освітньої програми, складають логічну взаємопов'язану систему та в сукупності дозволяють досягти заявлених цілей та програмних результатів навчання.

Зміст освітньої програми має чітку структуру в контексті загального часу навчання (за семестрами/роками). Аналіз структурно-логічної схеми ОП дозволяє дійти висновку про взаємопов'язаність більшості освітніх компонентів, врахування принципу послідовності та логічності. Під час модернізації, оновленні ОП у 2020 р. структура програми змінилася у бік посилення професійної підготовки. Так, дисципліни загальної підготовки (українська та іноземна мови, історія та культура України, філософія, соціально-політичні студії, фізичне виховання) складають 810 годин/27 кредитів, а решту обов'язкових компонентів (включно з практиками, курсовою і підсумковою атестацією) спрямовано на підготовку з основної спеціальності - вчителя біології та основ здоров'я. Аналіз структурно-логічної схеми ОП дозволяє дійти висновку про взаємопов'язаність більшості ОК, де враховано принцип послідовності та логічності. Так, курси “Цитологія з основами гістології та ембріології”, “Ботаніка”, “Зоологія” передують ОК “Фізіологія рослин”, “Фізіологія людини”, “Анатомія людини”; вивчення психології і педагогіки - навчальним практикам у ЗЗСО; узагальнюють знання, вміння студентів 4 курсу ОК “Теорія еволюції з основами адаптогенезу”, “Генетика з основами селекції”, курсова робота, виробнича практика тощо. Проте, на думку ЕГ, не дуже вдалим є вивчення у 1 семестрі ОК “Основи наукових досліджень” (у той час як курсова робота - у 5 семестрі). У силабусі дисципліни здобувачі освіти називаються бакалаврами, магістрантами, аспірантами. Доцільно адаптувати ОК до кожного освітнього рівня. Позитивні зміни є в ОП 2019 і 2020 року, а саме введення ОК професійної підготовки: “Основи здоров'я”, “Здоров'язберігаючі технології та профілактика шкідливих звичок”, “Біобезпека і біоетика”, “Математичні методи в біології”, “Імунологія”, “Теорія еволюції з основами адаптогенезу”, “Сучасні

експериментальні методи дослідження в біології”. Останню дисципліну, на думку ЕГ, варто перенести з 7 семестру в 5-й, коли студенти пишуть курсову роботу з зоології/ботаніки/основ здоров'я людини. Сумнів викликає також доцільність об'єднання двох складових в ОК “Хімія з основами біохімії” з вивченням її в 1 семестрі. Біохімія є складною для розуміння першокурсниками, тому логічно було б перенести її на 2-3 курс. Є невідповідність назв ОК. Так, “Фізіологія людини” в ОП і структурно-логічній схемі, проте “Фізіологія людини і тварин” у силабусі дисципліни на сайті кафедри. В структурно-логічній схемі ОП відсутній компонент “Методика навчання біології та основ здоров'я” (натомість вказана “Методика навчання біології”). Доцільно виокремити методику навчання основ здоров'я як ОК і збільшити кількість годин на її вивчення. Методичну складову підготовки майбутнього вчителя біології та основ здоров'я також необхідно посилити змістом, який спрямований на специфіку роботи в Новій українській школі.

3. Зміст освітньої програми відповідає предметній області визначеної для неї спеціальності (спеціальностям, якщо освітня програма є міждисциплінарною).

Зміст ОП відповідає предметній області визначеної для неї спеціальності “Середня освіта (Біологія та здоров'я людини). Серед обов'язкових компонентів ОП домінують предмети біологічної фахової підготовки (80 кред. та 12 кред. навчальних практик), а також психолого-педагогічний та методичний цикл ОК (20 кредитів та навчальні та виробничі практики 15 кредитів), курсова робота. Формування фахових компетентностей учителя основ здоров'я здійснюється в обсязі 13 кредитів і забезпечуються такими ОК: “Основи здоров'я людини (5 кред.); “Здоров'язберігаючі технології та профілактика шкідливих звичок” (4 кред.), “Імунологія” (4 кред), а також окремими модулями курсів “Вступ до спеціальності”, “Методика навчання біології та основ здоров'я”, “Фізичне виховання”, “Мікробіологія та вірусологія”. Позитивним є те, врахувавши законодавчу базу, пропозиції стейкхолдерів в ОП відбулися зміни у 2021 р. - виробнича практика у профільній середній школі (8 семестр), змінена на «Виробнича педагогічна практика в основній (базовій) середній школі», оскільки Концепція педагогічної освіти рекомендує в старшій школі проходити виробничу практику здобувачам магістерського рівня. Співвідношення обов'язкових та вибіркових дисциплін дещо змінювалося (в ОП 2020 р. – 177,5:62,5 кред.; в ОП 2019 р. – 156 : 84 кред.; в ОП 2018 р. – 176,5:63,5 кред.). Дисципліни, необхідні для набуття кваліфікації вчителя географії (мінорна спеціалізація) об'єднано у вибірковий блок 2 (“Середня освіта (Географія)”) обсягом 62,5 кредитів (включно з навчальною практикою з географії, курсовою роботою з методики географії та атестаційним екзаменом з географії з методикою її навчання). Наявність подвійної спеціалізації не суперечить наказу МОН №506 2016 р. Здобувачі мають право обрати ОК блоку 1 (“Позашкільна робота з біології”) або формувати самостійно свої освітні траєкторії з вибіркових ОК блоку 3 (16 дисциплін загального каталогу К-ПНУ). В ОП зазначено, що ЛИШЕ за умови вивчення географічних ОК, проходження виробничої практики та успішно складеного екзамену підсумкової атестації з географії з методикою її навчання, може присвоюватися додаткова кваліфікація вчителя географії. Зустрічі зі здобувачами, НПП, адміністрацією, роботодавцями переконали ЕГ у доцільності надання можливості здобувачам отримати в межах однієї спеціальності 014 Середня освіта додаткову спеціалізацію “Вчитель географії ЗЗСО” задля збільшення можливостей працевлаштування. Непрямим доказом доцільності цього є те, що у 2021 р. відбувся успішний набір на нову ОП “Середня освіта (Біологія та здоров'я людини. Географія)”, яка є логічним розвитком ОП, що акредитується.

4. Структура освітньої програми передбачає можливість для формування індивідуальної освітньої траєкторії, зокрема через індивідуальний вибір здобувачами вищої освіти навчальних дисциплін у обсязі, передбаченому законодавством.

Порядок реалізації права на вибір навчальних дисциплін здобувачами вищої освіти в К-ПНУ здійснюється згідно з Положенням про порядок реалізації права на вибір навчальних дисциплін здобувачами вищої освіти в К-ПНУ імені Івана Огієнка <https://drive.google.com/file/d/1yeup5-eknPm2Yf18RXGYZjZPlKnfq31o/view>. Реалізація індивідуальної освітньої траєкторії здобувачів здійснюється шляхом: вибору дисциплін, вибору додаткової спеціальності (спеціалізації), вибору дисциплін в іншому ЗВО під час академічної мобільності. Згідно з Положенням, здобувачам пропонується вибір дисциплін із загальноуніверситетського переліку (каталогу) (формується на основі пропозицій кафедр університету з урахуванням думки здобувачів до листопада) та здійснюється вибір блоками (в ОП 2019-2020 р.). Метою запровадження вибіркових дисциплін є реалізація здобувачами ЗВО індивідуальних освітніх траєкторій; здобуття додаткових загальних та/або додаткових спеціальних компетентностей, які є важливими для успішної професійної діяльності у певній галузі; особистісний розвиток здобувача вищої освіти тощо. Перелік навчальних дисциплін вільного вибору погоджується вченими радами факультету та університету. Інформація про вибіркові дисципліни розміщується на сайті університету, у системі MOODLE, на сайті кафедр. Здобувачі підтвердили, що мають можливість завчасно ознайомитись із переліком вибіркових дисциплін, відвідати заняття відповідних викладачів, задати питання. Вибір здійснюється через систему MOODLE <https://moodle.kpnu.edu.ua/> Здобувачам детально пояснюють механізм вибору, крім того, є презентація у системі MOODLE, <https://kpnu.edu.ua/wp-content/uploads/2021/09/prezentatsiia1.pdf>. ЕГ мала можливість ознайомитися із загальноуніверситетським каталогом вибіркових дисциплін, наказами й переліками їх затвердження: <https://kpnu.edu.ua/vybirkoviy-navchalni-dystsypliny/> на 2019-2020 н.р. та 2020-2021 н.р., їх анотаціями і силабусами <https://biolog.kpnu.edu.ua/vybirkoviy-navchalni-dystsypliny-bakalavr-sylabusy/>. К-сть вибіркових дисциплін за навчальними планами 2018-2020 рр. коливалася (26,5; 35 і 26 %) в межах чинних вимог. Даною ОП передбачається можливість вибору першокурсниками одного із запропонованих блоків (блок 1 «Позашкільна робота з біології», блок 2 «Середня освіта (Географія)» або дисциплін блоку 3, що повністю обираються з каталогу К-ПНУ). Вибір із запропонованих блоків здобувачі ВО здійснюють на першому курсі після ознайомлення із ОП і механізмом вибору. Здобувачі освіти на зустрічах

підтвердили свідоме обрання предметів географічного блоку, вони знайомі з процедурою вибору. Окрім цього, підтвердили індивідуальне обрання ОК із загального каталогу студенти старших курсів. Так, Монастирська Юлія вказала на дисципліни “Квітникарство і фітодизайн”, “Фізіологічні основи раціонального харчування”, “Біоіндикація”, “Географія України”.

5. Освітня програма та навчальний план передбачають практичну підготовку здобувачів вищої освіти, яка дозволяє здобути компетентності, необхідні для подальшої професійної діяльності.

Практична підготовка на ОП “Середня освіта (Біологія)” реалізується через навчальні та виробничі практики. Організація усіх видів практик регламентується Положенням про проведення практики здобувачів вищої освіти в К-ПНУ імені Івана Огієнка (нова редакція) https://drive.google.com/file/d/oB_EBvdN4dQSlSDVlVo4waWZvbW5xVnM2Mmd5Y1FLdirUCow/view?resourcekey=0-tYSPd5dBX2-ZMCs1ShozJA. Програмою передбачено 12 кредитів навчальних практик біологічного спрямування (ботаніка, зоологія), що спрямовані на формування ЗК 07, 09, 11, СК 2, 3, 5, 12-14, забезпечують підготовку до організації дослідницької роботи школярів. Позитивним є проведення їх на території НПП «Подільські Товтри», “Мале Полісся”, “Хотинський”. Навчальні психолого-педагогічна (1,5 кред) та ознайомлювальна педагогічна (1,5 кред) практики сприяють формуванню ЗК 09, 11, СК 01, 07-10, 15, спрямовані на ознайомлення студентів з особливостями освітнього процесу з біології у ЗЗСО. Розділення їх на дві складові (педагогічну і психологічну) в різних семестрах було запропоновано здобувачами освіти (обумовлено великою кількістю завдань в початковому варіанті єдиної психолого-педагогічної практики). Це враховано розробниками в ОП 2020 року, що свідчить про студентоцентризований підхід до навчання. Виробничі педагогічні практики в ЗЗСО, що забезпечують формування ЗК 09, 11, СК 01, 02, 06-11, 14-16, 18, спрямовані на формування компетентностей, необхідних для вчителя біології та основ здоров'я, проводяться на базі ЗЗСО м. Кам'янець-Подільського та інших міст (студент має право обрати заклад освіти за умови попереднього укладання угоди про проведення практики <https://biolog.kpnu.edu.ua/uhody/>). ЕГ ознайомилася договорами про проходження практики, фотозвітотом студентів під час проходження практики, наскрізними і робочими програмами практик (останні є на сторінці кафедри <https://biolog.kpnu.edu.ua/prohramy-praktyku/> та в системі MOODLE). Практичні навички збереження здоров'я удосконалюються під час роботи з дошколю Євмінова, організованої доц. П.Д.Плахтійем на практичних заняттях та в позаурочний час в гуртожитку, реабілітаційному центрі для студентів університету. Крім того, ОП містить практично орієнтовані ОК: ППО4, ППО5, ППО6, ППО7, ППО8, ППО9, ПП11, ПП12, ПП13, ПП14, ПП15, ПП16, ПП17, ПП19, ПП21, ПП23 та усі види практик ПП25. Лабораторне обладнання, устаткування та матеріальне забезпечення цих ОК дозволяє здобувачам повною мірою отримати необхідні практичні навички та фахові компетентності.

6. Освітня програма передбачає набуття здобувачами вищої освіти соціальних навичок (soft skills), що відповідають заявленим цілям.

Освітня програма містить дисципліни, які сприяють набуттю не тільки суто професійних компетентностей і навичок (hard skills), але й соціальних навичок (soft skills). Це ОК психолого-педагогічного і методичного циклу, іноземна та українська мови за професійним спрямуванням, філософія, історія та культура України, соціально-політичні студії тощо. Крім того, навички комунікації, вміння залагоджувати конфлікти, здатність працювати в команді формуються завдяки формам та методам роботи зі здобувачами (наприклад, груповій та парній роботі, тьюторству, які застосовує під час вивчення анатомії людини і фізіології людини і тварин доц. В.Колодій, проектному, інтерактивному навчанню під час вивчення методики навчання біології доц. Н.Казанішеною та ін.). Креативність, здатність брати на себе відповідальність і працювати в критичних умовах, адаптивність; здатність навчатися протягом усього життя, здатність логічно і системно мислити значною мірою реалізуються під час навчальних (польових) практик з ботаніки і зоології, роботі студентських гуртків і проблемних груп <https://biolog.kpnu.edu.ua/hurt-ta-pr-hr/>, наукових шкіл та лабораторій <https://biolog.kpnu.edu.ua/nauk-rob-zi-stud/> Педагогічна діяльність під час виробничої практики сприяє розвитку навичок міжособистісного спілкування в професійному середовищі, отриманню досвіду роботи в критичних умовах і вмінню брати відповідальність за результати своєї діяльності. Метод локальної інтерпретації знань на місцевості, запроваджений зав. кав. географії та методики її викладання Касіяником І. П., інтеграція геології, географії, екології в умовах “палеонтологічного Клондайку” - міста Кам'янець-Подільського; ботанічні квести, організовані проф. Любінською Л.Г., дозволяють вплинути на емоції та мотивацію до навчання студентів, їх креативність та комунікативність. ЕГ відзначає те, що на зустрічах зі здобувачами освіти даної ОП, представниками органів студентського самоврядування студенти демонстрували високий рівень культури спілкування, творчість, лідерські якості, навички комунікації, захоплення майбутньою професією.

7. Зміст освітньої програми урахує вимоги відповідного професійного стандарту (за наявності).

Зміст ОП “Середня освіта (Біологія)” орієнтований на здобуття компетентностей, що свідчать про придатність випускників до працевлаштування і подальшого навчання за професією “Вчитель біології та основ здоров'я закладу загальної середньої освіти”. Програмні результати навчання ОП враховують вимоги Професійного стандарту за професіями «Вчитель початкових класів закладу загальної середньої освіти», «Вчитель закладу загальної середньої освіти». Так, професійні компетентності, зазначені у стандарті, забезпечуються ОК даної програми, а саме: мовно-комунікативна (ЗПО1, ЗПО3), предметно-методична (ППО3, ПП11, ПП25) інформаційно-цифрова (ППО4, ПП11,

ПП21, ПП23), психологічна (ПП01, ПП25.03, ПП25.04, ПП20.05, ПП20.06), компетентність педагогічного партнерства (ПП25), здоров'язбережувальна (ПП10, ПП12, ПП25), прогностична, організаційна, оцінювально-аналітична (ПП03, ПП11, ПП25), здатність до навчання впродовж життя і (ПП25). Вважаємо, що в ОП недостатньо реалізовано потенціал стосовно формування деяких професійних компетентностей вчителя ЗЗСО, зазначених у Професійному стандарті, а саме: інклюзивної, емоційно-етичної, інноваційної, рефлексивної, проєктувальної.

8. Обсяг освітньої програми та окремих освітніх компонентів (у кредитах Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи) реалістично відбиває фактичне навантаження здобувачів, є відповідним для досягнення цілей та програмних результатів навчання.

ОП та навчальним планом передбачено дисципліни загальної підготовки (11,25%), дисципліни професійної підготовки (62,5%), вибіркові освітні компоненти (26,0%), що забезпечують досягнення цілей ОП, формування ПРН, компетентностей, необхідних для успішного виконання професійних обов'язків майбутніми вчителями біології та основ здоров'я (а за умови обрання мінорного блоку - ще й вчителями географії). Фактичне навантаження здобувачів ВО не перевищує 30 год/тиждень, обсяг у кредитах ЄКТС (240 кредитів), відсоток вибіркового ОК (26 %), відсоток аудиторних занять (лекцій, практичних, лабораторних) складає 35 %. Це регламентується рядом Положень К-ПНУ: Положення про організацію освітнього процесу в Кам'янець -Подільському національному університеті імені Івана Огієнка (зі змінами) <https://drive.google.com/file/d/1ZbMN35h-7ZSJBBOVvL2bTCaLtRbcQA86/view>; Положення про освітні програми в Кам'янець -Подільському національному університеті імені Івана Огієнка (нова редакція) ; <https://drive.google.com/file/d/1apkc4bdu4wTDTUFtQAsNdFAExi9GLi6d/view>, Положення про організацію самостійної роботи здобувачів вищої освіти Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка <https://drive.google.com/file/d/1Dzh4W6JnffoEkRh3oks795Q2yKBHFqjb/view> та ін.

9. У разі здійснення підготовки здобувачів вищої освіти за дуальною формою освіти структура освітньої програми та навчальний план узгоджені із завданнями та особливостями цієї форми здобуття освіти.

Дуальна форма навчання у ЗВО регламентується окремим Положенням про дуальну форму здобуття вищої освіти в Кам'янець-Подільському національному університеті імені Івана Огієнка <https://drive.google.com/file/d/1x9M7RZk7gC1PXcHKwGVVQYXag-9ZqPlM/view>, хоча на цій ОП не передбачена. Діє "Порядок навчання здобувачів вищої освіти за індивідуальним графіком у Кам'янець-Подільському національному університеті імені Івана Огієнка" для студентів випускних курсів, зокрема, за умови працевлаштування за профілем навчання https://drive.google.com/file/d/13pQ_ysjppBqfVcw4nptghvvo8ITYR2bo/view

Загальний аналіз щодо Критерію 2:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 2.

Обсяг освітньої програм, окремих ОК, структурно-логічна схема, зміст ОП та відповідність спеціальності узгоджуються зі встановленими вимогами до програм бакалаврського рівня вищої освіти. Практична підготовка здобувачів вищої освіти здійснюється у провідних ЗЗСО та національних природних парках регіону, з якими налагоджена потужна та продуктивна співпраця. Наявні зв'язки між ЗВО та роботодавцями відкривають можливості для поглиблення змісту професійної підготовки здобувачів.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 2.

На думку ЕГ, зміст ОП варто посилити складовими (дисциплінами чи змістовими модулями в наявних ОК), що стосуються підготовки вчителя основ здоров'я. Рекомендовано вдосконалити механізм вибору дисциплін здобувачами, виділивши більше кредитів на вибіркові компоненти із загальноуніверситетського переліку, не обмежуючи їх обрання тільки блоками. Необхідно адаптувати дисципліну "Основи наукових досліджень" для здобувачів бакалаврського рівня ВО; біохімічний модуль ОК "Хімія з основами біохімії" перенести на 2-3 курс в окремий ОК (або об'єднати з молекулярною біологією), оскільки ця складова не відповідає базовій підготовці першокурсників і є вкрай важливою для майбутнього вчителя з огляду на програму з біології для 9 класу. Логічно було б вивчення курсів "Анатомія людини" і "Фізіологія людини" здійснювати одночасно чи перед ОК "Здоров'язбережувальні технології та профілактика шкідливих звичок"; також варто змінити назву дисципліни на "Здоров'язбережувальні технології та профілактика шкідливих звичок" відповідно до норм сучасної української мови. Доцільно виокремити методику навчання основ здоров'я як ОК і збільшити кількість годин на її вивчення. Методичну складову підготовки майбутнього вчителя біології та основ здоров'я необхідно посилити змістом, який спрямований на специфіку роботи в Новій українській школі. Вважаємо, що в ОП недостатньо реалізовано потенціал стосовно формування деяких професійних компетентностей вчителя ЗЗСО, зазначених у Професійному стандарті, а саме: інклюзивної, емоційно-етичної, інноваційної, рефлексивної, проєктувальної.

Рівень відповідності Критерію 2.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 2.

Встановлені факти та докази дають можливість зробити висновок про повну відповідність критерію 2 за підкритеріями 2.1, 2.5, 2.6, 2.7, 2.8, а також часткову відповідність за підкритеріями 2.2, 2.3, 2.4 до встановлених вимог до ОП бакалаврського рівня освіти. З урахуванням позитивної динаміки змін ОП, готовності викладачів та адміністрації до їх усунення, Критерій 2 оцінюємо за рівнем відповідності В. Рекомендації щодо деяких змін в структурно-логічній схемі ОП, варіативних компонентах (підкритерії 2.2. і 2.4), чіткої відповідності предметній області і спеціальності - вчитель біології та основ здоров'я ЗЗСО (підкритерій 2.3) можуть бути самостійно впроваджені ЗВО під час щорічного перегляду та оновлення ОП.

Критерій 3. Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання:

1. Правила прийому на навчання за освітньою програмою є чіткими та зрозумілими, не містять дискримінаційних положень та оприлюднені на офіційному веб-сайті закладу вищої освіти.

Оскільки за даною освітньою програмою прийом на навчання завершився в 2020 році, правила прийому вже не знаходяться на офіційному веб-сайті закладу вищої освіти. Нові правила прийому 2022 року на споріднену ОП "Середня освіта (Біологія та здоров'я людини. Географія)" своєчасно оприлюднені на веб-сайті (<https://vstup.kpnu.edu.ua/pravyula-pryjomu/>) є чіткими та зрозумілими, не містять дискримінаційних положень. Теж саме стосується правил 2020 року, які було надано ЕГ після запиту відповідальним секретарем приймальної комісії К-ПНУ Чабановим В.Г. Вступники брали участь у конкурсному відборі на ОП на основі повної загальної середньої освіти (т.зв. широкий конкурс). Конкурсний бал вступників у 2020р. на денну форму навчання був середній - 166.2, мінімальний - 134.6, максимальний - 200. Для заочної форми навчання конкурсний бал становив - середній 168.5, мінімальний - 142.5, максимальний - 197.9. Кількість заяв на денну форму навчання становила 28 (24 на бюджет), на заочну форму навчання 7 (4 на бюджет).

2. Правила прийому на навчання за освітньою програмою враховують особливості самої освітньої програми.

Останній набір здобувачів вищої освіти на навчання за ОП "Середня освіта (Біологія)" відбувався в 2020 році. Дані про вступ за 2020 рік на веб-сайті закладу вищої освіти відсутні по причині щорічного оновлення даних. На зустрічі із адміністративним персоналом був присутній керівник приймальної комісії Чабанов В.Г., який дав пояснення про деталі вступу на дану ОП за 2020 рік. Згідно з ними, прийом заяв відбувався на дві форми навчання: денну та заочну. Для абітурієнта обов'язковою є повна загальна середня освіта та сертифікати ЗНО з "Української мови і літератури", "Біології", "Математики" або "Хімії". Вагові коефіцієнти заклад встановив такі: для "Української мови та літератури" 0.3, "Біології" 0.4, "Математики" або "Хімії" - 0.2. Слід відмітити, що найбільший коефіцієнт припав на "Біологію", що обумовлено специфікою ОП. Відповідальний секретар приймальної комісії запевнив, що абітурієнти вступали за єдиними вимогами широкого конкурсу, які були оголошені МОН України. В К-ПНУ проводиться Всеукраїнська олімпіада для професійної орієнтації вступників на основі повної загальної середньої освіти з предметів: українська мова та література, історія України, математика, фізика, біологія, хімія, географія, англійська мова, німецька мова. Результати її дають можливість отримання додаткових до 20 балів до сертифікату ЗНО при вступі на спеціальності, що потребують особливої підтримки держави, за 1 або 2 пріоритетом, зокрема і на ОП "СО (Біологія)". Викладачами кафедри започатковано таку форму роботи з абітурієнтами, як "Школа молодого біолога" (<https://biolog.kpnu.edu.ua/shkola-molodoho-bioloaha/>). Її слухачами є школярі та ліцеїсти міста. Більшість із них є учасниками і переможцями Всеукраїнських учнівських біологічних олімпіад і турнірів з біології, деякі - продовжують навчання у К-ПНУ на цій ОП.

3. Визначені чіткі та зрозумілі правила визнання результатів навчання, отриманих в інших закладах освіти, зокрема під час академічної мобільності, що відповідають Конвенції про визнання кваліфікацій з вищої освіти в Європейському регіоні (Лісабон, 1997 р.), є доступними для всіх учасників освітнього процесу та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

Документи, які регулюють питання визнання результатів навчання, отриманих в інших ЗВО, чітко і зрозуміло прописані в: Положенні про академічну мобільність учасників освітнього процесу К-ПНУ (нова редакція) (<https://drive.google.com/file/d/1l0Cd22OHJF-z9v5NxyRQgoMNVrDha8KI/view>), Положенні про екзамени і заліки,

порядок перезарахування навчальних дисциплін, визначення академічної різниці та її складання при переведенні, вступі та поновленні здобувачів вищої освіти на навчання до К-ПНУ (https://drive.google.com/file/d/1RLYvBwoEb7NFW8ikmHv5-VpzlOw3_o4y/view), Положенні про порядок перезарахування результатів навчання здобувачів вищої освіти в межах академічної мобільності в К-ПНУ (https://drive.google.com/file/d/1xHhdBjdRj2oHJKBOxoeDbzTIV_RSVQF3/view), Порядок визнання в К-ПНУ документів про середню, середню професійну, професійну освіту, виданих навчальними закладами інших держав (https://drive.google.com/file/d/1nwsedr5bK6Fj_gkM52MoPhiRDzH8iiH/view), Порядок визнання в К-ПНУ ступенів вищої освіти, здобутих в іноземних закладах вищої освіти (<https://drive.google.com/file/d/1X6BZ9e2yfa8FOjSyRwFIKKeelJPR3yJP/view>). Вся необхідна інформація, з якою студент може ознайомитись, міститься у відкритому доступі на офіційному веб-сайті університету в розділі “Організація освітнього процесу в К-ПНУ”. За даними самооцінювання, на ОП “Середня освіта (Біологія)” не виникало потреби визнання результатів навчання, які були здобуті в інших ЗВО. Студенти і НПП розповідали про внутрішню академічну мобільність з Хмельницьким НУ під час навчальних практик із зоології в рамках Договору між університетами <https://biolog.kpnu.edu.ua/wp-content/uploads/2022/01/uhoda-pro-akademichnu-mobilnist-z-khnu.pdf>. Під час зустрічі здобувачі підтвердили свою обізнаність щодо наявних програм академічної мобільності та визнання університетом результатів навчання, якщо вони будуть отримані в інших закладах освіти, зокрема закордонних, проте відсутність таких випадків у них на ОП пояснили недостатнім рівнем володіння англійською мовою і карантинними обмеженнями. За інформацією, розміщеною на сайті К-ПНУ, відбувається робота міжнародного відділу, широке висвітлення можливостей програм академічної мобільності ЗВО <https://inter.kpnu.edu.ua/uk/prohramy-mizhnarodnoi-akademichnoi-mobilnosti/> (Еразмус+, стипендії Вишеградського фонду, програма академічних обмінів з університетами США Global UGRAD, програма Фулбрайта, стипендії DAAD та інші стипендії в Австрії, Китаї, Фінляндії тощо). У 2018 р. були випадки участі доцента кафедри М.Матвеева та здобувачів освіти у програмі з вивчення птахів в Nord University із зарахуванням 30 кредитів (В.Білоус, В.Павко) <https://biolog.kpnu.edu.ua/mizhnarodna-diialnist-ta-akademichna-mobilnist/> Результати стажування впроваджено в освітній процес під час викладання курсів “Зоологія”, “Орнітологія” (робочі програми і силабуси містять “Визначник птахів BirdID”. – Режим доступу : <https://www.birdid.no/bird/eBook.php>), роботи орнітологічної школи.

4. Визначені чіткі та зрозумілі правила визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті, які є доступними для всіх учасників освітнього процесу та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

У К-ПНУ розроблено Порядок визнання результатів навчання здобувачів вищої освіти, отриманих шляхом здобуття неформальної/інформальної освіти в Кам'янець-Подільському національному університеті імені Івана Огієнка (<https://drive.google.com/file/d/1yXwRKoeQlvIKj3pYvlsuDmPMaf2GFD7f/view>). Застосування на практиці вказаних правил для визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті, у здобувачів вищої освіти ОП “Середня освіта (Біологія)” не було. Вважаємо перспективним в умовах дистанційної і змішаної форми освіти використовувати ресурси он-лайн платформ, освітніх хабів тощо (як вітчизняних, так і міжнародних), які сприяють підвищенню рівня професійної компетентності вчителя і їх доцільно імплементувати в освітній процес підготовки вчителя біології та основ здоров'я.

Загальний аналіз щодо Критерію 3:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 3.

За критерієм 3 ОП відповідає нормативним вимогам повною мірою. Сильною стороною є вважаємо проведення Всеукраїнської олімпіади для професійної орієнтації вступників з біології; організацію “Школи молодого біолога” для школярів та ліцеїстів міста, учасники якої стають переможцями Всеукраїнських учнівських біологічних олімпіад і турнірів з біології, деякі - продовжують навчання у К-ПНУ на ОП. Позитивним є досвід внутрішньої академічної мобільності з Хмельницьким національним університетом в рамках чинного договору про співпрацю (проведення спільних навчальних практик із зоології і ботаніки на базі національних природних парків регіону).

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 3.

Рекомендовано розвивати міжнародну та внутрішню академічну мобільність студентів, запровадити практику визнання результатів, здобутих в інших ЗВО та у неформальній освіті серед здобувачів даної ОП. Використовуючи науковий доробок і міжнародні зв'язки як кафедри, так і ЗВО, ширше долучати студентів факультету до міжнародних програм обміну. Посилити іншомовну компетентність здобувачів освіти, зокрема, із залученням ресурсів Лінгвістичного центру К-ПНУ. Відділу фандрайзингу посилити діяльність щодо залучення усіх учасників освітнього процесу до міжнародних програм обміну, участі в грантових та стипендіальних програмах.

Рівень відповідності Критерію 3.

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 3.

Програма відповідає критерію 3 за усіма підкритеріями згідно з нормативними вимогами. Рекомендації, сформульовані у підкритеріях 3.3. і 3.4, можуть бути впроваджені ЗВО самостійно задля розвитку якості підготовки здобувачів за ОП.

Критерій 4. Навчання і викладання за освітньою програмою:

1. Форми та методи навчання і викладання сприяють досягненню заявлених у освітній програмі цілей та програмних результатів навчання, відповідають вимогам студентоцентрованого підходу та принципам академічної свободи.

Форми навчання і викладання на ОП (лекційні, практичні, лабораторні заняття, самостійна, індивідуальна робота), методи та технології навчання (словесні, наочні, ІКТ, інтерактивні методи та прийоми, робота в парах і малих групах, навчальні дискусії, екскурсії, квести, проектна діяльність, інтерпретаційні методи на локальному матеріалі) сприяють досягненню ПРН. Так, лабораторні заняття із цитології та гістології, мікробіології, фізіології рослин та ін. сприяють формуванню ПРН05, 06, 07, 13 та ін. Практичні, семінарські заняття, самостійна робота з “Методики навчання біології” та практика у ЗЗСО сприяють досягненню ПРН01, 02, 14-18. Практична підготовка здобувачів у ЗЗСО, національних природних парках, лабораторіях забезпечує практичне застосування знань та умінь, здобутих під час теоретичних занять. Досягненню ПРН сприяють контрольні заходи. ЕГ переконалася, що інформація щодо форм, методів навчання обов'язкових та вибірових дисциплін відображена у силабусах і робочих програмах, розміщених на платформі MOODLE (до якої ЕГ отримала гостьовий доступ під час акредитації) та на сайті кафедри <https://biolog.kpnu.edu.ua/navch-dystsyp-bakalavr/>. Існує також опис вибірових ОК у вигляді двох каталогів (для поглиблення знань і набуття загальних і загальнопрофесійних компетентностей та для поглиблення професійних компетентностей, покращення здатності до працевлаштування за фахом) <https://drive.google.com/file/d/1bqCCDdSFnlOC7v3gi5wWHCT7Cms2movM/view> https://drive.google.com/file/d/1gGEFGfzO_awmKVU1JAnEfYqTA2RIKh1D/view Попри те, що у ЗВО електронне навчальне середовище MOODLE запроваджено з 2014 року, в системі та на сайті кафедри не повністю представлене методичне забезпечення дисциплін даної ОП, а силабуси розміщені лише для вибірових дисциплін, вже обраних студентами 2, 3, 4 курсу. ЕГ переконалася, що студенти мають доступ до лекційного матеріалу, інструкцій до лабораторних і практичних робіт, діє механізм зворотного зв'язку з викладачем (завантажити виконане завдання, задати запитання тощо), що є позитивним в умовах дистанційного і змішаного навчання. Студентоцентрикований підхід реалізовано під час систематичного опитування, анкетування здобувачів <https://nmz.kpnu.edu.ua/sys-vn-zab-yak/anketuvannia/ankety/>; залученням їх до моніторингу ОП на засіданнях кафедри та НМР факультету. Результати опитування доступні усім учасникам освітнього процесу, що використовується для внесення відповідних корективів до ОП <https://nmz.kpnu.edu.ua/prygodnycho-ekonomichnyj/>. Аналіз останнього анкетування здобувачів цієї ОП в жовтні-листопаді 2021 р. (“Освітня програма спеціальності очима здобувача вищої освіти”) свідчить про те, що понад 90 % опитаних реалізували своє право на вибір, задоволені організацією і обсягом практичної підготовки, реалізували свої фахові уподобання і здібності, мали постійну консультативну підтримку викладачів ОП та ін. Загальна оцінка студентами якості змісту та рівня викладання навчальних дисциплін ОП така: добре - 56,3%, відмінно - 43,7%.

2. Усім учасникам освітнього процесу своєчасно надається доступна і зрозуміла інформація щодо цілей, змісту та програмних результатів навчання, порядку та критеріїв оцінювання у межах окремих освітніх компонентів (у формі силабуса або в інший подібний спосіб).

На зустрічах зі здобувачами освіти та академічним персоналом ЕГ переконалася, що усі учасники освітнього процесу мають доступну і зрозумілу інформацію щодо цілей, змісту та ПРН, порядку і критеріїв оцінювання, форми контролю кожного освітнього компоненту. Ця інформація міститься в силабусах і робочих програмах, що доступні на сторінках кафедр та електронному середовищі MOODLE, до якого у всіх учасників освітнього процесу є доступ через корпоративну пошту, що створюється на 1 курсі. Крім того, ця інформація доноситься до здобувачів освіти НПП на першому занятті з кожної дисципліни, із запитаннями можуть звернутися до куратора, в деканат (підтвердили студенти О.Данчук, О.Луцик, І.Лукашук). У ЗВО існує практика оцінювання роботи на аудиторному занятті здобувача освіти за 12-бальною системою (з подальшим переведенням її у 100-бальну згідно з Положенням про рейтингову систему оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти К-ПНУ (https://drive.google.com/file/d/1aD_jeLjGRbDWAegkQ58tdMxxbqQKufF/view)). Якщо з дисципліни передбачено екзамен, то в силабусі розписано за кожним модулем, скільки балів можна отримати за поточний контроль, самостійну роботу, модульний контроль (всього 60 балів протягом семестру, з яких вищий % за модульну роботу), екзамен максимум 40 балів і таким чином, максимальна оцінка 100 балів. Якщо формою звітності є залік, то поточний контроль, самостійна робота і модульний контроль в сумі дають 100 балів максимум. Здобувачі освіти і НПП на зустрічах з ЕГ повідомили, що 12-бальна система оцінювання корелює з такою у ЗЗСО і дозволяє їм краще

адаптуватися до майбутньої професійної діяльності вчителя. Проте чіткого розподілу балів за окремі види робіт з кожної дисципліни у робочих програмах і силабусах не представлено.

3. Заклад вищої освіти забезпечує поєднання навчання і досліджень під час реалізації освітньої програми відповідно до рівня вищої освіти, спеціальності та цілей освітньої програми.

Навчання на ОП поєднується з науковою діяльністю в межах роботи наукових шкіл, центрів, лабораторій, гуртків та проблемних груп <https://biolog.kpnu.edu.ua/nauk-rob-zi-stud/>; <https://biolog.kpnu.edu.ua/hurt-ta-pr-hr/>; <https://biolog.kpnu.edu.ua/konf-ta-sem/>, <https://biolog.kpnu.edu.ua/ornitoshkola/> НДР підпорядковується кафедральній темі «Дослідження біорізноманіття Поділля». Під час вивчення ОК здобувачі обирають тематику курсових робіт, науковий гурток чи проблемну групу за інтересами, беруть участь у роботі конференцій, семінарів, наукових шкіл тощо. Студенти долучаються до роботи науково-дослідної лабораторії анатомії, морфології та фізіології живих організмів (керівник Григорчук І.); Центру дослідження природи Поділля (керівник – доц. Матвеев М.). У роботі орнітологічної школи-семінару та Загальноукраїнської орнітологічної наукової конференції (2018-2019.) брали участь: О.Конська, В.Павко, В.Білоус, Н.Назарук, С.Колосова, Н.Протас, А.Гладиш, В.Гараздюк, М.Концунтейло, О.Божко. Здобувачі залучені до роботи ботанічної наукової школи (керівник - проф. Л.Любінська), брали участь у роботі Всеукраїнської практичної ботанічної школи-семінару “Особливості дослідження рідкісних видів рослин”. Дослідницькі методи (виготовлення мікропрепаратів та мікроскопіювання; визначення, препарування рослин і тварин; вивчення біохімічних та фізіологічних процесів; моделювання, використання квадрокоптерів тощо) використовують при викладанні ПП 04, 05, 07, 08, 09, 13, 14, 21, 23 та ін. Випускники працюють у національних природних парках, установах НАНУ, що підтверджено на зустрічах з ЕГ. І.Одукалець - с.н.с. НПП “Подільські Товтри” розповіла про спільну роботу із кафедрою під час навчальних практик, ботанічних шкіл, семінарів, екофестивалів, написанні курсових робіт, виконанні спільної наукової теми “Літопис природи”; О.Бондарчук - н.с. Національного ботанічного саду ім.М.Гришка вказав на співпрацю установи зі студентами і викладачами кафедр біології, екології і географії під час виконання наукового проєкту МОНУ, обміну гербарними зразками і ботанічним матеріалом; С.Ємельянова - н.с. Інституту ботаніки ім. М.Холодного НАНУ, підкреслює роль ботанічних шкіл, де формується дослідницька компетентність здобувачів, О.Матвійчук - доц. Вінницького ДПУ та С.Ільїнський - доц. Хмельницького НУ засвідчили потужний вплив на студентів Західноукраїнського орнітологічного товариства. Результати НДР презентуються здобувачами на наукових семінарах, щорічних звітних конференціях К-ПНУ. Кращі роботи публікуються у збірниках наукових праць К-ПНУ (<https://biolog.kpnu.edu.ua/nauk-vyd/>). Проте в списку студентських наукових публікацій, наданому на запит ЕГ, за період 2018-2021 рр, лише 7 наукових публікацій, усі вони з ботаніки. Ботанічний напрям домінує і у тематиці курсових робіт <https://biolog.kpnu.edu.ua/kursovi-roboty/#>. Вважаємо, що наукова діяльність педагогічного, методичного і здоров'язбережувального характеру на ОП реалізована не повною мірою і має потенціал для розвитку.

4. Педагогічні, науково-педагогічні, наукові працівники (далі – викладачі) оновлюють зміст освіти на основі наукових досягнень і сучасних практик у відповідній галузі.

Зміст робочих програм, силабусів навчальних дисциплін, практик, тематики курсових робіт, а також лекційні курси, інструкції до лабораторних робіт періодично оновлюються. Це обумовлено декількома факторами: з метою відображення актуальних наукових і навчально-методичних напрацювань НПП кафедри (зокрема, Любінської Л.Г., Плахтія П.Д., Матвеева М.Д., Казанішеної Н.В.) та досягнень наукової галузі в цілому (публікацію у наукометричних базах, фахових виданнях); пропозицій академічної спільноти, роботодавців і студентів; змін в освітній галузі у зв'язку з її реформуванням. Зокрема, за пропозиціями стейкхолдерів в ОП було введено такі навчальні курси, як “Математичні методи в біології” (О.Ткач, директор Анадольського НВК), “Здоров'язберігаючі технології та профілактика шкідливих звичок” (В.Гнатюк, доцент кафедри біології, здоров'я людини та фізичної реабілітації Бердянського ДПУ), “Основи здоров'я” (Г.Білецька, Н.Міронова, доценти кафедри екології та біологічної освіти Хмельницького НУ), “Сучасні експериментальні методи в біології” (н.с. Національного ботанічного саду імені М.М.Гришка НАНУ, к.б.н. О.Бондарчук). Згідно з сучасними тенденціями в освіті, введено питання академічної доброчесності до змісту дисципліни “Основи наукових досліджень”. В курсі “Методика навчання біології та основ здоров'я” введено модуль, що стосується ІКТ, методів дистанційного навчання (Ю. Бабчинський, директор Кам'янець-Подільської спеціалізованої ЗОШ І-ІІІ ступенів № 5 з поглибленим вивченням інформатики). Результати стажування, у т.ч. закордонного, посилюють наукову складову ОП. Силабуси, робочі програми навчальних дисциплін містять актуальний список літератури за останні 5-10 років та джерела інформації, які можна знайти у відкритому доступі, електронні видання. Водночас, аналіз силабусів курсів “Педагогіка”, “Методика навчання біології та основ здоров'я” дозволяє рекомендувати оновити їх зміст відповідно до концепції Нової української школи.

5. Навчання, викладання та наукові дослідження пов'язані з інтернаціоналізацією діяльності закладу вищої освіти.

Інтеграція в міжнародний освітній простір ЗВО регламентується низкою документів К-ПНУ імені Івана Огієнка: Стратегія розвитку К-ПНУ на 2020–2030 рр.

<https://drive.google.com/file/d/1Wnu9Sjybwlgd8JdCm2XuTVgPcksKbC4/view> Стратегія інтернаціоналізації К-ПНУ <https://inter.kpnu.edu.ua/wp-content/uploads/2019/05/stratehiiainternatsionalizatsii.pdf>; Положення про академічну мобільність учасників освітнього процесу К-ПНУ (нова редакція) <https://drive.google.com/file/d/1loCd22OHJF-z9v5NxyRQgoMNVrDha8KI/view> Порядок визнання в К-ПНУ ступенів вищої освіти, здобутих в іноземних закладах вищої освіти <https://drive.google.com/file/d/1X6BZ9ezyfa8FOjSyRwFIKKeeljPR3yJP/view> Питання інтернаціоналізації діяльності координує Відділ міжнародних зв'язків К-ПНУ <https://inter.kpnu.edu.ua/uk/> та відділ фандрайзингу <https://fund.kpnu.edu.ua/>. На сайті К-ПНУ представлено інформацію про міжнародні програми, в яких університет бере участь, актуальна інформація про міжнародні гранти, стипендії, проекти. Є корисні поради, наприклад, щодо участі у програмі Еразмус+ (як написати мотиваційний лист, що таке рекомендаційний лист, як обрати країну-партнера тощо), пропонуються послуги Лінгвістичного центру Університету з підвищення рівня володіння іноземними мовами НПП та здобувачів, є добірка безкоштовних онлайн-курсів з вивчення англійської мови. На даній ОП інтернаціоналізація освітньої діяльності відбувалася в рамках участі НПП кафедри у міжнародних стажуваннях та проектах. <https://biolog.kpnu.edu.ua/mizhнародna-diialnist-ta-akademichna-mobilnist/>. Так, Л.Любінська та В.Колодій пройшли стажування в Університеті Природничих Наук у Любліні, Польща (2020) Н. Рубановська та М. Козак - у Венеціанському Університеті Ка'Фаскарі, Італія (2019). Здобувачі освіти В.Білоус, В.Павко <https://biolog.kpnu.edu.ua/mizhнародna-diialnist-ta-akademichna-mobilnist/> та доц. М.Д. Матвеев були учасниками міжнародного проекту «Studyprogramme Nord University: Birdid, (BID 901 Birdsoundsnational – Ukraine; BID902 Birdappearancenational – Ukraine) (2017-2018). Доц. М.Д.Матвеев брав участь у виконанні двох міжнародних проектів: “European Breeding Bird Atlas – Ukraine”, наданий Товариству охорони птахів України Швейцарським орнітологічним інститутом від імені Європейської Ради перепису птахів (2016-2017) та “Підготовка оновлених інформаційних описів водно-болотних угідь міжнародного значення відповідно до вимог Конвенції про водно-болотні угіддя, що мають міжнародне значення, головним чином як середовища існування водоплавних птахів” (2018). <https://biolog.kpnu.edu.ua/matvieiev-mykola-dmytrovykh/>

Загальний аналіз щодо Критерію 4:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 4.

Форми, методи навчання і викладання сприяють заявленим в ОП цілям та результатам навчання і відповідають студентоцентрованому підходу та принципам академічної свободи. Практична підготовка здобувачів освіти, що здійснюється в ЗЗСО, національних природних парках, навчальних лабораторіях, сприяє досягненню ПРН і формуванню компетентностей. Учасники освітнього процесу мають доступну і зрозумілу інформацію щодо цілей, змісту та ПРН, порядку і критеріїв оцінювання, форм контролю з кожного освітнього компоненту. Ця інформація міститься в силабусах і робочих програмах, що доступні на сторінках кафедр та електронному середовищі MOODLE, постійно переглядаються і оновлюються. В університеті створена та функціонує система студентоцентрованого підходу та академічної свободи, є можливості для розвитку міжнародної співпраці та інтернаціоналізації освіти. Під час реалізації ОП забезпечується поєднання навчання і наукового дослідження біологічного спрямування.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 4.

На думку експертів, здобувачі даної ОП не повною мірою реалізують можливості, надані університетом у сфері інтернаціоналізації освітнього процесу. ЕГ радить більш активно інформувати студентів про можливості внутрішньої та зовнішньої академічної мобільності, стимулювати їх участь у програмах міжнародного обміну, розширити напрями міжнародної співпраці на даній ОП. Рекомендуємо посилити публікаційну активність студентів ОП (у т.ч. спільно з науковими керівниками), розширити тематику студентської наукової роботи, зокрема, в галузі освіти, методик навчання біології та основ здоров'я. Рекомендуємо зміст дисциплін педагогічного і методичного спрямування доповнити відповідно до сучасних тенденцій розвитку освіти Нової української школи.

Рівень відповідності Критерію 4.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 4.

Програма цілком відповідає вимогам критерію 4 за підкритеріями 4.1, 4.2. Наявні зауваження до підкритеріїв 4.3, 4.4 і 4.5 не є критичними і можуть бути усунені ЗВО самостійно упродовж найближчого часу.

Критерій 5. Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність:

1. Форми контрольних заходів та критерії оцінювання здобувачів вищої освіти є чіткими, зрозумілими, дозволяють встановити досягнення здобувачем вищої освіти результатів навчання для окремого освітнього компонента та/або освітньої програми в цілому, а також оприлюднюються заздалегідь.

В К-ПНУ форми контрольних заходів, критерії оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти регламентуються низкою положень, з якими можна ознайомитись за посиланнями: <https://drive.google.com/file/d/1ZbMN35h-7ZSJBBOVvL2bTcaLtRbcQA86/view>, https://drive.google.com/file/d/1RLYvBwoEb7NFW8ikmHv5-VpzlOw3_04y/view, https://drive.google.com/file/d/15qM6nA_NtvOZxOYz4Hzc8DZNgNnAiL_zz/view. Інформацію, що стосується контрольних заходів і критеріїв оцінювання, висвітлено в силабусах та робочих програмах на сайті кафедри (<https://biolog.kpnu.edu.ua/navch-dystsyp-bakalavr/>) та у середовищі MOODLE. Під час занять оцінювання навчальних досягнень здобувачів відбувається за 12-бальною шкалою. Підсумкове оцінювання набутих результатів навчання з освітніх компонентів здійснюється за 100-бальною шкалою. Курсові роботи перевіряються на плагіат та публічно захищаються, оцінюються за 100-бальною шкалою. Під час семестрового контролю для здобувачів вищої освіти є можливість отримати залік “автоматом”, якщо під час занять було набрано достатню кількість балів (від 60 до 100). Водночас усі студенти мають складати екзамен, оскільки під час екзаменів здобувачі мають змогу додати 40 балів до балів, отриманих упродовж семестру (максимум 60). Завершальним етапом підготовки є підсумкова атестація, яка відбувається у формі атестаційного екзамену (за ОП 2020 р та 2019 р.) або комплексного кваліфікаційного екзамену (ОП 2018 року). У К-ПНУ діють ряд Положень, які регламентують інформування здобувачів вищої освіти а саме: “Положення про організацію освітнього процесу в К-ПНУ” (зі змінами) (<https://drive.google.com/file/d/1ZbMN35h-7ZSJBBOVvL2bTcaLtRbcQA86/view>), “Положенням про екзамен і заліки, порядок перезарахування навчальних дисциплін, визначення академічної різниці та її складання при переведенні, вступі та поновленні здобувачів вищої освіти на навчання до К-ПНУ” (https://drive.google.com/file/d/1RLYvBwoEb7NFW8ikmHv5-VpzlOw3_04y/view) та інші. Слід відмітити, що під час відеозустрічей як викладачі, так і здобувачі вищої освіти підтвердили, що з формами контрольних заходів починають ознайомлювати студентів з першого заняття. Проте ЕГ зауважує, що в результаті аналізу робочих програм і силабусів різних навчальних дисциплін виявлено відсутність чіткості та єдиних вимог щодо оцінювання різних видів робіт здобувачів з дисциплін. Натомість пропонується загальна 12-бальна система оцінювання за практичні/лабораторні заняття/самостійну роботу тощо. Критерії переведу з 12-бальної в 100-бальну систему, хоча і регламентовані положенням, втім не є однозначними. Рекомендовано чітко визначити розподіл балів за кожен вид роботи.

2. Форми атестації здобувачів вищої освіти відповідають вимогам стандарту вищої освіти (за наявності).

За спеціальністю 014 Середня освіта (Біологія та здоров'я людини) першого (бакалаврського) рівня стандарт вищої освіти відсутній. Комплексна перевірка досягнень результатів навчання здійснюється у формі атестаційного екзамену. Вимоги до проведення атестації визначено у Положенні про порядок створення та організацію роботи екзаменаційної комісії в К-ПНУ (нова редакція) (<https://drive.google.com/file/d/14M3ig6J7N4vRf9Gf5P95Ja3tifoazL/view>) та Порядку проведення атестації здобувачів вищої освіти із застосуванням дистанційних технологій навчання в К-ПНУ (<https://drive.google.com/file/d/1-2YKbVhA9kOPuK5oskjgwxBD1BazHmnA/view>). У зразках білетів підсумкової атестації 2022р., наданих ЕГ та програмі підсумкової атестації за 2021-22 н.р. (<https://biolog.kpnu.edu.ua/wp-content/uploads/2021/11/21-prohrama-atestatsii-bakalavr-014-ser.osv.-biolohiia.pdf>) питання розподілені наступним чином: одне - біологічне, одне - з педагогіки чи методики навчання біології, одне - з географії. Відсутні питання з основ здоров'я та методики навчання основ здоров'я, що не дає можливості перевірити досягнення відповідних ПРН. Особливістю ОП 2019 і 2020 років набору студентів є те, що у разі вибору студентом блоку 2 “Середня освіта (Географія)” вступники року повинні будуть скласти ще один додатковий атестаційний екзамен з географії з методикою її навчання. На зустрічі ЕГ зі здобувачами освіти підтверджено їхня обізнаність щодо форм та процедур атестації.

3. Визначено чіткі і зрозумілі правила проведення контрольних заходів, що є доступними для усіх учасників освітнього процесу, забезпечують об'єктивність екзаменаторів, зокрема включають процедури запобігання та врегулювання конфлікту інтересів, визначають порядок оскарження результатів контрольних заходів і їх повторного проходження, та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

Процедура проведення контрольних заходів регламентується низкою Положень, а саме: “Положенням про організацію освітнього процесу в К-ПНУ” (зі змінами), “Положенням про рейтингову систему оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти К-ПНУ” (зі змінами та доповненнями), “Положенням про екзамен і заліки та порядок перезарахування навчальних дисциплін, визначення академічної різниці та її складання при переведенні, вступі та поновленні здобувачів вищої освіти на навчання до К-ПНУ”, “Положенням про ректорський контроль навчальних досягнень студентів К-ПНУ, Положенням про порядок створення та організацію роботи екзаменаційної комісії в К-ПНУ” (нова редакція), “Положенням про систему внутрішнього забезпечення якості вищої освіти в К-ПНУ” (нова редакція), “Положенням про контроль якості підготовки фахівців в К-ПНУ”. Перераховані документи містяться на вебсайті університету у рубриці “Публічна інформація”

(<https://kpnu.edu.ua/publicna-informatsiia/>). Форми контрольних заходів, процедури оцінювання, шкала та критерії зазначені в робочих програмах та силабусах. Для забезпечення об'єктивності екзаменаторів, запобігання та врегулювання конфліктів інтересів у К-ПНУ діє низка положень, ознайомитись із ними можна за посиланнями: <https://drive.google.com/file/d/14M3ig6J7N4vRf9Gf5P95Ja3tifoazL/view>, https://drive.google.com/file/d/15qM6nA_NtvOZxOYz4Hzc8DZNgnaAiL_zz/view, https://drive.google.com/file/d/1RLYvWboEb7NFW8ikmHv5-VpzlOw3_o4y/view. Здобувач вищої освіти у разі незгоди з оцінюванням, має право спочатку звернутись до викладача-екзаменатора. Якщо вони не дійшли згоди, здобувач може звернутись до декана факультету, написати умотивовану заяву, відповідно до якої декан має створити Комісію, до складу якої входить представник деканату, завідувач та члени кафедри та представники органів студентського самоврядування. Якщо виникають оскарження результатів атестаційного екзамену, то студент має право написати заяву на ім'я ректора, який створює комісію протягом трьох днів. У разі підтвердження оскарження, створюється комісія з розгляду апеляції та, за потреби, нова атестаційна комісія. Експертною групою під час зустрічі зі здобувачами та представниками студентського самоврядування було встановлено, що вони обізнані з даними процедурами. На зустрічі з керівництвом та менеджментом ЗВО підтверджено, що на ОП був випадок надходження скарги на ім'я ректора від студентки заочної форми навчання про незгоду з результатом екзамену, яку вирішили згідно з вимогами (було створено Комісію, проте здобувачка не з'явилася на перескладання).

4. У закладі вищої освіти визначено чіткі та зрозумілі політика, стандарти і процедури дотримання академічної доброчесності, що послідовно дотримуються всіма учасниками освітнього процесу під час реалізації освітньої програми. Заклад вищої освіти популяризує академічну доброчесність (насамперед через імплементацію цієї політики у внутрішню культуру якості) та використовує відповідні технологічні рішення як інструменти протидії порушенням академічної доброчесності.

Політика, стандарти і процедури академічної доброчесності у К-ПНУ регулюються “Положенням про дотримання академічної доброчесності..” <https://drive.google.com/file/d/1nVC6hDHeT4WxNS5c45xybMiWBEVDbGpb/view>, “Кодексом академічної доброчесності К-ПНУ” (https://drive.google.com/file/d/1W_tRKAqt4kKFyD1zNzR76uxVZY3mUjBV/view). На сайті К-ПНУ є розділ “Академічна доброчесність” <https://integrity.kpnu.edu.ua/> з усією нормативною базою (<https://integrity.kpnu.edu.ua/normativna-baza/>) регулювання політики доброчесності, складом комісії з питань академічної доброчесності та протоколами їх засідань (<https://integrity.kpnu.edu.ua/normativna-baza/komakadem/>), анкетами опитувань та їх результатами (<https://integrity.kpnu.edu.ua/opytuvannia/>), інформаційними матеріалами щодо протидії дискримінації, утискам, сексуальним домаганням тощо. Серед здобувачів ведеться популяризація принципів академічної доброчесності. Здобувачі О.Данчук, Ю.Штефанко розказали про флешмоб “Чесність починається з тебе”, Ю.Штефанко входить до складу Комісії з академічної доброчесності. О.Яворська розповіла про дві скриньки довіри К-ПНУ - онлайн (перевіряє голова профкому студентів і аспірантів ЗВО) та офлайн (щомісяця перевіряє відділ внутрішнього забезпечення якості освіти). Ведеться газета “Студентський меридіан”, де є категорія “Академічна доброчесність” (<https://meridian.kpnu.edu.ua/category/akademichna-dobrochesnist/>). К-ПНУ долучається до відзначення Міжнародного дня академічної доброчесності (<https://integrity.kpnu.edu.ua/2021/10/23/mizhnarodnyj-den-akademichnoi-dobrochesnosti-v-k-pnu/>). Відбуваються фоточеленджи “Бути доброчесним - це...” (<https://integrity.kpnu.edu.ua/2021/10/21/u-k-pnu-vidbusvia-fotochelendzh-butu-dobrochesnym-tse/>). Періодично проходять тематичні вебінари. Політика, стандарти і процедури дотримання академічної доброчесності здобувачам відомі. За порушення академічної доброчесності здобувачів освіти можуть притягувати до такої відповідальності: повторне проходження контролю й оцінювання; позбавлення академічної стипендії, відраховання з університету та інші види покарання, які прописані в Кодексі академічної доброчесності К-ПНУ (<https://drive.google.com/file/d/1LlOReajanExMEnG2DvgdaFNACYWUooUL/view>). К-ПНУ має угоду з сертифікованою антиплагіатною компанією “UNICHECK”, для перевірки кваліфікаційних робіт, методичних матеріалів, публікацій та ін. Популяризація академічної доброчесності здійснюється кураторами, деканатом, викладачами через освітні компоненти. На 1 курсі є дисципліна “Основи наукових досліджень”, у змісті якої є тема “академічна доброчесність”. Проте відсоток унікальності курсової роботи, який допускається, всього 30 %. Тематика курсових робіт подекуди носить реферативний, а не дослідницький характер, а в довідках Unicheck, представлених на запит ЕГ, не враховано Інтернет-джерела, що викликає сумнів щодо об'єктивності контролю академічної доброчесності при написанні студентських наукових робіт.

Загальний аналіз щодо Критерію 5:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 5.

У ЗВО наявна хороша нормативна база документів, з якою можна ознайомитись на веб сайті університету. Ознайомлення з формами контрольних заходів, критеріями їх оцінювання та популяризацією академічної доброчесності починається з перших занять викладачами. Використання антиплагіатної системи “UNICHECK”, завдяки якій студент може перевіряти свої роботи в системі Moodle на унікальність. Серед здобувачів ведеться популяризація принципів академічної доброчесності, вони ознайомлені зі своїми правами і обов'язками щодо даного питання.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 5.

Відсутні чіткість та єдині вимоги щодо оцінювання різних видів робіт здобувачів з дисциплін. Натомість пропонується загальна 12-бальна система оцінювання за практичні/лабораторні заняття/самостійну роботу тощо. Критерії переводу з 12-бальної в 100-бальну систему не є однозначними. ЕГ рекомендує чітко визначити розподіл балів за кожен вид роботи студента. Тематика курсових робіт подекуди носить реферативний характер, а допустимий відсоток їх унікальності (30%), на думку ЕГ, є заниженим. У довідках Unicheck не враховано Інтернет-джерела, що викликає сумнів щодо об'єктивності контролю академічної доброчесності при написанні студентських наукових робіт. ЕГ рекомендує підвищити вимоги до наукового рівня курсових робіт на даній ОП, оскільки за відсутності стандарту спеціальності курсові роботи представляють найбільш вагомі наукові здобутки студентів.

Рівень відповідності Критерію 5.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 5.

Програма повністю відповідає вимогам критерію 5 за підкритерієм 5.3. Наявні зауваження до підкритеріїв 5.1, 5.2 і 5.4 стосуються необхідності більш чітких вимог щодо критеріїв оцінювання за різні види робіт на практичних заняттях, підвищення рівня вимог до курсових робіт. Вони можуть бути усунені ЗВО самостійно у процесі перегляду та подальшої реалізації освітньої програми.

Критерій 6. Людські ресурси:

1. Академічна та/або професійна кваліфікація викладачів, задіяних до реалізації освітньої програми, забезпечує досягнення визначених відповідною програмою цілей та програмних результатів навчання.

Контингент НПП, які забезпечують освітній процес за ОП, представляють 2 доктори наук, професори, 1 доктор наук, доцент, 13 кандидатів наук, доцентів, 2 кандидати наук, старші викладачі. Загалом академічна/професійна кваліфікація НПП, які забезпечують реалізацію освітньої програми, забезпечує досягнення заявлених цілей та програмних результатів навчання. Аналіз таблиці 2 відомостей про самооцінювання та інформації з сайту університету показує, що усі НПП мають відповідну базову освіту до закріплених ОК, та/або наукові ступені, достатню кількість наукових та науково-методичних публікацій у фахових виданнях України, іноземних наукових виданнях, у тому числі й у тих, які належать до провідних наукометричних баз Scopus та Web of Science. Так, гарант ОП Н.Казанішена має базову освіту ПМСО.Біологія, є кандидатом пед.наук, має наукові та методичні публікації з методики навчання біології та основ здоров'я та відповідне стажування. Доц. М.Матвеев базову освіту "Біолог. Викладач біології і хімії", к.б.н. зі спеціальності 03.00.08 Зоологія, викладає зоологію. Проф. Л.Любінська д.б.н. зі спеціальності 03.00.05 Ботаніка забезпечує ППО4, ППО8. Викладачами (П.Плахтієм, Л.Любінською, М.Матвеевим, Н.Казанішеною, В.Колодій та ін.), опубліковано понад 20 навчально-методичних та навчальних посібників з дисциплін ОП. Як зазначив під час інтерв'ю ректор К-ПНУ С.Копилов та перший проректор В.Дубінський, до викладання методичних дисциплін також на погодинній основі залучаються фахівці-практики з Центру розвитку педагогічних працівників, переможці вчительських конкурсів тощо. Для викладання тих змістових модулів (тем), де професійної кваліфікації основного викладача недостатньо, додатково залучаються викладачі з необхідною кваліфікацією (так, наприклад, в ОК ПП11 "Методика навчання біології та основ здоров'я" для викладання змістового модуля 2 "Методика застосування інформаційних технологій при викладанні шкільного курсу біології", окрім доц. Н.Казанішеної, залучено доц. Р.Моцика з фізико-математичного факультету). До викладання курсів ПП14 "Мікробіологія та вірусологія" та ПП24 "Імунологія", залучено за сумісництвом на 0,4 ставки Т.Супрович - д.с-г.наук, зав. кафедри гігієни тварин та ветеринарного забезпечення кінологічної служби НПУ ПДАТУ. Моніторинг рівня професіоналізму НПП здійснюється шляхом відстеження відповідності Ліцензійним умовам, відвідування занять деканом факультету/завідувачами кафедр, опитування та анкетування здобувачів. Щорічно у жовтні відбувається обрахунок рейтингу НПП по категоріях "завідувач кафедри", "доктор наук, професор", "кандидат наук, доцент", "старший викладач" тощо. Крім того, результати анкетування "Викладач очима студентів" входять у систему рейтингового оцінювання НПП університету, про що повідомило керівництво ЗВО та зазначено у відповідних положеннях https://drive.google.com/file/d/1WMvooQ9Qoi2_vPtO32kpPOk-WRMy-gTz/view.

2. Процедури конкурсного добору викладачів є прозорими і дозволяють забезпечити необхідний рівень їхнього професіоналізму для успішної реалізації освітньої програми.

Процедури конкурсного добору НПП для реалізації ОП регламентується Порядком проведення конкурсного відбору для заміщення вакантних посад науково-педагогічних, педагогічних працівників та укладання з ними трудових договорів (контрактів) у К-ПНУ імені Івана Огієнка <https://drive.google.com/file/d/1xrxjCBOCE->

р1KMBoyZgq117DpF8ykv_Mk/view та здійснюється відповідно до законів України “Про освіту”, “Про вищу освіту”, наказу МОН України “Про затвердження Рекомендацій щодо проведення конкурсного відбору при заміщенні вакантних посад науково-педагогічних працівників та укладання з ними трудових договорів (контрактів)”. Як повідомили ректор К-ПНУ С.А.Копилов, декан факультету І.В.Семенець, гарант ОП Н.В.Казанішена, під час добору НПП на ОП у першу чергу враховується відповідність не менше, ніж 4 пунктам Ліцензійних умов. Під час зустрічі ректором Університету С.А. Копиловим було з'ясовано, що основними труднощами, які виникають при доборі НПП на ОП, є: 1) втрата престижу педагогічної праці; 2) відтік НПП без наукового ступеня до ЗЗСО, де вони можуть краще себе забезпечити; 3) вимога наявності наукових публікацій у наукометричних виданнях Scopus та Web of Science. Проректор з наукової роботи С.П. Миронова відмітила, що поповнення контингенту НПП молодими фахівцями здійснюється за рахунок аспірантів та студентів, які відвідують наукові проблемні групи та наукові гуртки. Кандидатури претендентів попередньо обговорюються на засіданнях кафедр у їх присутності, заслуховується звіт про навчальну, наукову, методичну та виховну роботу. Згодом кандидатури розглядаються на засіданні конкурсної комісії університету. Відповідно до Положення https://drive.google.com/file/d/1xrxjCBOCE-р1KMBoyZgq117DpF8ykv_Mk/view, розгляд документів претендентів на вакантні посади здійснюється конкурсною комісією університету, після чого проводиться співбесіда. За результатами співбесіди конкурсна комісія більшістю з числа присутніх на засіданні визначає особу, яка найкраще відповідає вимогам і яку ректор рекомендує на відповідну посаду. Під час проходження конкурсу для оцінювання рівня професійної кваліфікації претендента кафедра може запропонувати йому провести відкриті заняття. При конкурсному відборі на вакантні посади науково- педагогічних працівників враховують інформацію про види та результати професійної діяльності особи за відповідною спеціальністю та ОП, на яких вона викладає. Контракт з НПП укладається мінімум на 2 роки. Процедура конкурсного добору викладачів є прозорими і дозволяють забезпечити необхідний рівень їхнього професіоналізму для успішної реалізації освітньої програми. Це підтвердили на зустрічах з ЕГ ректор університету С.А.Копилов, начальник відділу кадрів І.І.Олійник, НПП, які викладають на даній ОП.

3. Заклад вищої освіти залучає роботодавців до організації та реалізації освітнього процесу.

У К-ПНУ створено раду роботодавців <https://kpnu.edu.ua/upravlinnia/rada-robotodavtsiv/>, завдяки діяльності якої реалізується іміджева політика університету у напрямі забезпечення високої якості підготовки фахівців <https://drive.google.com/file/d/187Tnoaqk3U9jxFhgrtGpJmzklKPP4YCR/view>, здійснюється моніторинг освітніх програм, навчально-методичного забезпечення практичної підготовки здобувачів, сприяння працевлаштуванню випускників тощо. Залучення роботодавців до освітнього процесу за ОП здійснюється шляхом проведення практик та навчальних занять у клінічній лабораторії КНП «К-П міська лікарня» Кам'янець-Подільської міської ради, спільних заходів із працівниками НПП “Подільські Товтри” <https://biolog.kpnu.edu.ua/robota-zi-steikkholderamy/>. За словами першого проректора В.А.Дубінського, роботодавці також залучаються до проведення гостьових лекцій. ЗВО укладено численні угоди з територіальними громадами, закладами освіти та національними природничими парками <https://biolog.kpnu.edu.ua/uhody-pro-spivpratsiu/>, <https://biolog.kpnu.edu.ua/uhody/>, що представляють широкі можливості для поглиблення практичної підготовки здобувачів. Як зазначили на зустрічі з роботодавцями керівник Хмельницького ОППО Л.А.Мирна, директор Красилівської ЗОШ №3 О.В.Шаховал, гол. спеціаліст відділу загальної, середньої та позашкільної освіти та кадрового забезпечення управління освіти і науки Кам'янець-Подільської міськради М.О.Тарасенко, НПП кафедри залучаються до викладання у науковій школі для вчителів, тим самим обмінюючись досвідом для удосконалення ОП. На базі факультету здійснюється підготовка учнів шкіл до участі у 3-4 етапах предметних олімпіад та конкурсу-захисту наукових робіт учнів - членів МАН. Викладачі також є головами журі на цих заходах, проводять різні майстер-класи (зі слів В.Павка) тощо.

4. Заклад вищої освіти залучає до аудиторних занять професіоналів-практиків, експертів галузі, представників роботодавців.

Перший проректор В.А.Дубінський на зустрічі з керівництвом ЗВО повідомив, що у К-ПНУ практикується проведення гостьових лекцій від провідних фахівців галузі. Декан факультету І.В. Семенець зазначив, що фахівці-практики залучаються до проведення підсумкових атестацій (на даній ОП членом екзаменаційної комісії був О.В.Ткач - директор Анадольського НВК). Доц. П.Д.Плахтій має позитивні надбання у спільному проведенні практичних занять зі студентами із застосуванням профілактора Євмінова на базі санаторію “Хмільник”. Оскільки польові практики та багато занять проводяться на базі Національних природних парків “Подільські Товтри”, “Хотинський”, “Мале Поділля”, то залучення наукових співробітників цих установ до освітнього процесу є систематичним і регулярним. Серед працівників парків 10 випускників цього факультету, що підтверджено на відкритій зустрічі. Це підтверджується наявними угодами про співпрацю, про бази практик, спільними природоохоронними заходами, відгуками здобувачів та випускників. Завідувач кафедри гігієни тварин та ветеринарного забезпечення кінологічної служби НПУ ПДАТУ, д.с-г.наук, Т.М.Супрович залучена до викладання на ОП (мікробіологія, вірусологія, імунологія). ЕГ рекомендує Університету і надалі залучати професіоналів-практиків до освітнього процесу на умовах погодинної оплати або за сумісництвом.

5. Заклад вищої освіти сприяє професійному розвитку викладачів через власні програми або у співпраці з іншими організаціями.

Організаційно та інформаційно професійний розвиток викладачів підтримується Відділом моніторингу якості підготовки фахівців та підвищення їх кваліфікації <https://monitoring.kpnu.edu.ua/> та регламентується Порядком підвищення кваліфікації педагогічних і науково-педагогічних працівників <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/800-2019-%D0%BF#Text>. Професійний розвиток НПП забезпечується регулярними заходами з підвищення кваліфікації, які здійснюються на базі як вітчизняних, так і іноземних ЗВО <https://biolog.kpnu.edu.ua/mizhnarodna-diialnist-ta-akademichna-mobilnist/>. Проф. Л.Г.Любінська, доц. В.А. Колодій стажувалися у Природничому університеті в м. Люблін (Польща), доц. М.І. Козак та доц. М.В.Рубановська - в університеті Ка'Фоскарі (Венеція, Італія), доц. М. Матвеев - в Університеті Норд (Норвегія), доц. О.М.Оптасюк - у Ягеллонському університеті (Польща). На жаль, не в усіх довідках і сертифікатах про проходження стажування вказано набуті НПП компетентності, тематика стажування, що утруднює можливість об'єктивного аналізу мети та ефективності підвищення кваліфікації. За даними з сайту ЗВО, наявний перелік програм підвищення кваліфікації <https://monitoring.kpnu.edu.ua/perelik-prohram-pidvyshchennia-kvalifikatsii/> недостатньо спрямований на розвиток самих НПП, а більше орієнтований на вчителів ЗСО. Також ЕГ не отримала достатньої інформації про підвищення кваліфікації шляхом неформальної освіти серед НПП, що викладають на даній ОП. В університеті започатковано проєкт обсягом 5 кредитів (150 год.) "Школа професійного розвитку викладачів К-ПНУ" <https://nmz.kpnu.edu.ua/proiekt-shkola-profesijnoho-rozvytku-vykladachiv-k-pnu/> у вигляді тренінгів та/або з використанням дистанційних технологій навчання для НПП, що мають стаж роботи до 3-х років. Оскільки на даній ОП контингент є більш досвідченим (за відомостями самооцінювання - від 40 років), то вони не беруть участь у цьому проєкті, проте він є дієвим, активним в межах ЗВО <https://meridian.kpnu.edu.ua/2022/01/25/novi-zustrichi-v-mezhakh-proiektu-shkola-profesijnoho-rozvytku-vykladachiv-k-pnu-2/> В Університеті триває реалізація Програми вдосконалення викладання у вищій освіті від Британської Ради в Україні у партнерстві з Інститутом вищої освіти НАПН України, Advance HE (Велика Британія) та за підтримки Міністерства освіти і науки України й Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти <https://meridian.kpnu.edu.ua/2022/01/24/druhyi-etap-prohramy-vdoskonalennia-vykladannia-u-vyshchii-osviti-vid-institutu-vyshchoi-osvity-napn-ukrainy-rozpochato/>

6. Заклад вищої освіти стимулює розвиток викладацької майстерності.

ЗВО стимулює розвиток викладацької майстерності та наукової активності шляхом морального та матеріального заохочення НПП відповідно до Колективного договору <https://drive.google.com/file/d/1Vmm2Wa6why79MXDiK2Khup9aA7q8Nnv2/view>, Концепції розвитку наукової та інноваційної діяльності К-ПНУ імені Івана Огієнка (у розділі V "Кадрове, матеріальне та фінансове забезпечення") <https://drive.google.com/file/d/14tBlgzTCAoIGFPXXZFSLf-KSNC4cQkD9/view>, Положення про додаткове преміювання науково-педагогічних та інших працівників <https://drive.google.com/file/d/1kaS2Y1cN8U2LGdldv1RSUfMf8aOxO8Gr/view>, Положення про щорічне рейтингове оцінювання діяльності науково-педагогічних працівників, кафедр і факультетів К-ПНУ https://drive.google.com/file/d/1WMvooQ9Qoi2_vPtO3z2kPOk-WRMu-gTz/view. Так, ст.викл. В.А.Колодій була премійована за високе місце у рейтингу НПП https://drive.google.com/file/d/1_05BfuQ5ZlHLpWFE83ZXQHvhhYWqU-iy/view (с.7), 5 викладачів – за виконання госпдоговірних тем, 68 викладачів університету - за публікації у Scopus та Web of Science, що підтвердили ректор С.А.Копилов, проректор з наукової роботи С.П.Миронова та головний бухгалтер О.В.Сідорова. Усі НПП раз на 5 років проходять підвищення кваліфікації відповідно до змісту дисциплін, що викладаються, що регламентується Положенням про підвищення кваліфікації педагогічних і науково-педагогічних працівників у К-ПНУ імені Івана Огієнка https://drive.google.com/file/d/1IZ4KE8w86bpEofMrrdxohPLFrFL_G8H/view. На запит ЕГ гарантом ОП було надано план стажування НПП на 2021 рік, а також відомості про стажування викладачів. Сертифікати про стажування також містяться на сайті випускової кафедри <https://biolog.kpnu.edu.ua/sertyfikaty-ta-dovidky-pro-stazhuvannia/>.

Загальний аналіз щодо Критерію 6:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 6.

Професійний та академічний рівень НПП дозволяє реалізувати цілі та програмні результати навчання за ОП. Створено раду роботодавців, яка сприяє організації та моніторингу освітньої діяльності. Роботодавці та професіонали-практики залучаються до роботи ЕК, проведення виробничих і навчальних практик та аудиторних занять. У ЗВО запроваджено дієву систему стимулювання діяльності НПП та їх заохочення, розвитку їх викладацької майстерності та наукової діяльності. Діє "Школа професійного розвитку викладачів К-ПНУ" для викладачів-початківців та програма вдосконалення викладання у вищій освіті від Британської Ради в Україні у партнерстві з Інститутом вищої освіти НАПН України, Advance HE (Велика Британія) та за підтримки Міністерства освіти і науки України й Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 6.

Недостатня спрямованість наявних внутрішніх програм підвищення кваліфікації НПП на викладачів К-ПНУ. Нечітко прописано програмні результати і компетентності, набуті/вдосконалені викладачами під час стажування.

Рекомендовано заохочувати НПП до вдосконалення фахових компетентностей шляхом неформальної освіти.

Рівень відповідності Критерію 6.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 6.

ОП відповідає рівню В за критерієм 6 (повна відповідність підкритеріїв 6.1, 6.2, 6.3, 6.4, часткова - 6.5). Зауваження стосовно підкритерію 6.5 визначають напрям удосконалення ОП та не знижують загальну позитивну оцінку.

Критерій 7. Освітнє середовище та матеріальні ресурси:

1. Фінансові та матеріально-технічні ресурси (бібліотека, інша інфраструктура, обладнання тощо), а також навчально-методичне забезпечення освітньої програми забезпечують досягнення визначених освітньою програмою цілей та програмних результатів навчання.

Матеріально-технічне та навчально-методичне забезпечення ОП є достатнім, що дає змогу відповідно до вимог чинного законодавства здійснювати освітній процес за даною ОП. ЕГ мала змогу ознайомитись з матеріальною базою випускової кафедри та університету в цілому у формі перегляду відеозапису та онлайн-екскурсії переважно з ресурсами природничо-економічного факультету. В результаті огляду даних ресурсів ЕГ зазначає, що матеріально-технічна база для викладання освітніх компонентів періодично оновлюється, доповнюється сучасним обладнанням, здійснюються закупівлі (у 2019-2021 рр. закуплено біноклі, цифрові та світлові мікроскопи, електронні ваги, центрифугу, мультимедійний проектор, пульсоксиметр, іонімір, рефрактометр, квадрокоптери, морозильну камеру, дозиметри, фотоколориметр, сушильну шафу, термостат тощо). Це сприяє розвитку практичних навичок здобувачів, осучаснення освітнього процесу на даній ОП, дає можливість застосування експериментальних, дослідницьких методів навчання. В рамках проекту DigEco обладнано цифрову лабораторію для розвитку інформаційної компетентності учасників освітнього процесу. Лабораторія прикладної географії та геотуризму забезпечує підготовку здобувачів кількох ОП природничо-економічного факультету. Розпочато роботу над створенням зоологічного музею. Бібліотека факультету та університету забезпечена достатньою кількістю літератури, електронним каталогом, періодичними виданнями, навчальними посібниками, шкільними підручниками. Потужним є доробок навчально-методичних посібників доц. П.Д.Плахтія, Л.Любінської, М.Матвеева, які використовуються для викладання багатьох освітніх компонентів.

2. Заклад вищої освіти забезпечує безоплатний доступ викладачів і здобувачів вищої освіти до відповідної інфраструктури та інформаційних ресурсів, необхідних для навчання, викладацької та/або наукової діяльності в межах освітньої програми.

Онлайн-зустрічі засвідчили, що К-ПНУ забезпечує здобувачам вищої освіти та викладацькому складу безоплатний доступ до інфраструктури <https://kpmu.edu.ua/home/struktura-kam-ianets-podilsko-ho-natsionalnoho-universytetu-imeni-ivana-ohienka/> та інформаційних ресурсів, потрібних для навчання, викладацької та наукової діяльності в межах ОП <https://library.kpmu.edu.ua/>. Для зручності студентів створено електронний каталог <https://library.kpmu.edu.ua/2016/02/20/elektronnyj-katalog/>, доступ до якого можна отримати через QR-коди. Для забезпечення освітнього процесу в К-ПНУ створена і функціонує локальна інформаційно-обчислювальна мережа. Читальні зали мають відкриту безпроводну зону Wi-Fi, що дає можливість доступу до ресурсів Інтернет, ресурсів локального сервісу Moodle <https://moodle.kpmu.edu.ua/> тощо, безоплатний доступ до наукометричних баз Scopus, Web of Science, ScienceDirect тощо <https://library.kpmu.edu.ua/category/elektronni-bazy-danyh-vilnogo-dostupu/inomezni-bazy-danyh-naukovyh-vydan/>. З метою перевірки задоволеності здобувачів та НПП доступом до інформаційних ресурсів проводиться опитування «Інформаційне обслуговування користувачів бібліотеки: традиційне і дистанційне» <https://library.kpmu.edu.ua/2021/10/28/opytuvannya-informatsijne-obslugovuvannya-korystuvachiv-biblioteki-tradytsijne-i-dystantsijne/>

3. Освітнє середовище є безпечним для життя та здоров'я здобувачів вищої освіти, що навчаються за освітньою програмою, та дозволяє задовольнити їхні потреби та інтереси.

У ЗВО створюються належні умови для безпечного і комфортного навчання і проживання студентів. Соціально-побутова інфраструктура К-ПНУ включає бібліотеку, два читальні зали, їдальню, медпункт, актову залу, спортивні майданчики, гуртожитки. Освітнє середовище задовольняє потреби та інтереси здобувачів освіти та є безпечним для їх фізичного і психічного здоров'я. Наданий на запит ЕГ акт № 59 санітарно-епідеміологічного обстеження об'єкт

від 29.11.2019 р. підтверджує наявність необхідних і достатніх санітарних умов для здійснення освітнього процесу, проживання здобувачів у гуртожитку, забезпечення медичної допомоги (наявність медпункту, ізолятора тощо) із дотриманням санітарного законодавства. Огляд матеріально-технічної бази К-ПНУ у наданому гарантом ОП відеоматеріалі та під час онлайн-перегляду показав, що значна увага адміністрації ЗВО приділяється забезпеченню пожежної безпеки в усіх приміщеннях (наявні пожежні щити, вогнегасники, схеми евакуації, сучасна пожежна сигналізація та сигналізація на випадок евакуації). На головній сторінці вебсайту Університету у вкладці “Безпека освітнього процесу” <https://kpnpu.edu.ua/bezpeka-osvitnoho-protsesu/> представлено алгоритм дій на випадок ситуацій захворювання на COVID-19 та інструкції щодо протидії зараження. Також чинним є Положення про організацію роботи з охорони праці учасників освітнього процесу К-ПНУ імені Івана Огієнка <https://drive.google.com/file/d/1TNFbaOPJuvo1DVLD-QeDIbBl3W2hf8Es/view> Адміністрація сприяє розширенню матеріальної бази. За рахунок державного фонду у центральному корпусі зроблено капітальний ремонт, розпочато роботу із заміни вікон у гуртожитку, здійснено заміна освітлення та ремонт даху, про що розповів Дмитро Гедзик, представник студради гуртожитку. ЗВО сприяє забезпеченню психоемоційного комфорту та санітарних умов для навчання та роботи в університеті: окремі приміщення, санвузли відремонтовані, в інших планується оновлення і ремонтні роботи, в карантинних умовах здійснюється санітарна обробка приміщень, безконтактне вимірювання температури при вході до гуртожитку та навчальних корпусів. Анкети, за допомогою яких проводяться опитування здобувачів вищої освіти щодо виявлення рівня їх задоволеності освітнім середовищем, представлено на вкладці <https://nmz.kpnpu.edu.ua/sys-vn-zab-yak/anketuvannia/ankety/>. Здобувачі даної ОП у ході зустрічей з ЕГ підтвердили, що соціально-побутова інфраструктура забезпечує їх потреби та інтереси і є достатньою для комфортного навчання і проживання. ЕГознайомилася з результатами опитувань здобувачів ОП: Про безпечне освітнє середовище в К-ПНУ (2021 р.) <https://docs.google.com/spreadsheets/d/1SKQRnooK-gh4awcJnuib2ZJoty0-la16/edit?rtfpof=true&sd=true#gid=380385577>, “Психологічна безпека освітнього середовища в К-ПНУ” <https://docs.google.com/spreadsheets/d/1KCjGp5xU2Jx2tFhNClpQKiSSQa-zjtO/edit#gid=1819013992>, “Освітня програма спеціальності очима здобувача вищої освіти” (жовтень-листопад 2021 р.) та ін. <https://nmz.kpnpu.edu.ua/pryrodnycho-ekonomichnyj/>

4. Заклад вищої освіти забезпечує освітню, організаційну, інформаційну, консультативну та соціальну підтримку здобувачів вищої освіти, що навчаються за освітньою програмою.

Вивчення нормативних документів, зустрічі з фокус-групами підтверджують, що К-ПНУ забезпечує освітню, організаційну, інформаційну, консультативну, соціальну та психологічну підтримку здобувачів, зокрема даної ОП, на належному рівні. У ході зустрічі із здобувачами та студентським самоврядуванням (В.Кравчук, О.Яворська, Д.Гедзик, Ю.Штефанко, О.Данчук), ЕГ довідалась про відкритість адміністрації Університету та факультету до вивчення і задоволення потреб здобувачів. Студенти зазначили, що неформальним заходом для цього є “Кава з ректором”, під час якої студенти можуть висловити свої побажання, пропозиції, подяки щодо освітнього процесу. В умовах дистанційного навчання у зв’язку з епідемією COVID 19, в К-ПНУ розроблені заходи, щодо організації освітнього процесу на період карантину (у гуртожитку є інформаційні стенди з планом дій на випадок зараження, а також на сайті <https://kpnpu.edu.ua/bezpeka-osvitnoho-protsesu/>), у приміщеннях є санітаїзери, маски тощо. Профком студентів, аспірантів та докторантів опікується питаннями поселення в гуртожитки здобувачів освіти та викладачів (підтверджено Ю.Штефанко, головою комісії з поселення). Побажання студентів щодо комфортного розміщення (наприклад, з родичами) враховуються. Соціальну підтримку отримують здобувачі пільгових категорій відповідно до чинного законодавства (сироти, малозабезпечені, діти учасників АТО тощо). В К-ПНУ працює Кабінет соціально-психологічної служби університету <https://sps.kpnpu.edu.ua/>. На головній сторінці сайту ЗВО з метою кращої адаптації першокурсників та інформаційної підтримки розташовано “Довідник першокурсника” з усією необхідною інформацією про університет <https://drive.google.com/file/d/1FY2d7aodqYM51LFOGtWb9uIiIDoRDwly/view> Отже, за результатами проаналізованих анкетувань та зустрічей зі здобувачами, ЕГ підтверджує їх задоволеність щодо забезпечення освітньої, організаційної, консультативної та соціальної підтримки на достатньому рівні з боку Університету.

5. Заклад вищої освіти створює достатні умови для реалізації права на освіту особами з особливими освітніми потребами, що навчаються за освітньою програмою.

У К-ПНУ реалізація права на освіту осіб з особливими освітніми потребами визначається Порядком супроводу (надання допомоги) осіб з інвалідністю та інших осіб з числа маломобільних груп населення в К-ПНУ імені Івана Огієнка <https://drive.google.com/file/d/10ogst3fOoicX41H31RHgf8InBmPaWtfd/view>, Положенням про організацію інклюзивного навчання в Кам’янець-Подільському національному університеті імені Івана Огієнка https://drive.google.com/file/d/1S_n8rUhGwen4huhZfWjQeJKGz4LpiF5/view Для здобувачів з особливими потребами передбачено виставлення у розклад занять на першому поверсі (Ю.Штефанко). Є пандуси на вході в навчальні корпуси, гуртожитки, кнопки виклику. В окремих випадках, можливе навчання осіб з обмеженими можливостями за індивідуальним планом або за індивідуальним графіком, що регламентується відповідними Положеннями. На даній ОП особи з особливими потребами не навчаються. Зі слів здобувачів, на інших ОП є особи із деякими порушеннями опорно-рухового апарату. Для їх навчання в К-ПНУ створені сприятливі умови та надається підтримка з боку керівництва, викладачів та студентів. Наприклад, в “Порядку навчання здобувачів освіти за індивідуальним графіком” https://drive.google.com/file/d/13pQ_ysjppBqfVcw4nptghvvo8ITYR2bo/view передбачено надання його особам у разі неможливості відвідувати навчальні заняття з огляду на медичні показники (у т.ч. з урахуванням відпустки по вагітності і пологах, відпустки по догляду за дитиною віком до 3-х років, наявності дитини з особливими потребами тощо).

6. Існує чітка і зрозуміла політика і процедури вирішення конфліктних ситуацій (зокрема пов'язаних з сексуальними домаганнями, дискримінацією та/або корупцією тощо), яка є доступною для усіх учасників освітнього процесу та послідовно дотримується під час реалізації освітньої програми.

В Університеті працює чітка антикорупційна програма, висвітлена на сайті К-ПНУ <https://kpnpu.edu.ua/universitytet/zapobihannia-koruptsii-v-kpnpu/> (законодавство, антикорупційні дії та план роботи, етичний кодекс ученого України тощо). Для забезпечення врегулювання конфліктних ситуацій та відстоювання права здобувачів вищої освіти організована діяльність органів студентського самоврядування, що співпрацюють з юридичним відділом для надання здобувачам освіти консультативно-правової допомоги. З будь-якими питаннями студенти можуть звернутися за телефоном довіри, або скористатися скринькою довіри (діє електронна <https://kpnpu.edu.ua/telefon-doviry/> і фізична скринька довіри), звернутися до ректора під час проведення щомісячних неформальних зустрічей (“Кава з ректором”). Політику і процедуру вирішення конфліктних ситуацій регламентують: Статут К-ПНУ (нова редакція) <https://drive.google.com/file/d/1mSgolphxhjS9dAP9pippTiBvdTLCVr5H/view> ; Положення про дотримання академічної доброчесності педагогічними, науково-педагогічними, науковими працівниками та здобувачами вищої освіти в К-ПНУ (нова редакція) https://drive.google.com/file/d/oB_EBvdN4dQSlMUozdmc2TioxY3MzMS1hbjlXLVVQSDZmNjU4/; основні положення щодо будь-яких проявів сексуальних домагань, утисків, гендерної нерівності та дискримінації, відповідальності за вказані порушення викладено у Кодексі академічної доброчесності К-ПНУ (нова редакція) <https://drive.google.com/file/d/1LlOReajanExMEnG2DvgdaFNACYWUooUL/view>. В К-ПНУ створено комісію з питань академічної доброчесності <https://integrity.kpnpu.edu.ua/normatyvna-baza/komakadem/>, Є вкладки на сайті “Академічна доброчесність” <https://integrity.kpnpu.edu.ua/>, <https://integrity.kpnpu.edu.ua/korynsni-poklykannia/> де висвітлено новини, законодавчу базу, написано, як можна повідомити про випадки дискримінації, утиски, сексуальні домаганням, пройти анкетування та ознайомитися з їх результатами <https://integrity.kpnpu.edu.ua/orytuvannia/>. Зі слів здобувачів, вони обізнані у своїх правах, мають право на оскарження оцінки, але таких випадків на даній ОП не траплялося. Університет сприяє партнерським доброзичливим відносинам між здобувачами, викладачами, адміністрацією. Результати анкетування здобувачів за даною ОП засвідчують, що здобувачі не стикалися особисто із випадками хабарництва з боку викладачів або співробітників університету.

Загальний аналіз щодо Критерію 7:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 7.

У К-ПНУ пропагується відкритість у визначенні потреб здобувачів освіти та дотримання нормативно-правових аспектів провадження освітньої діяльності. Матеріально-технічне забезпечення ОП є достатнім для досягнення програмних результатів навчання, створюються умови безпечного освітнього середовища з рівним доступом для усіх категорій здобувачів. Значна увага приділена протипожежній безпеці із використанням сучасного обладнання. Дотримання колегіальності у розподілі місць проживання у гуртожитку. У К-ПНУ розроблена та впроваджена чітка політика і процедури вирішення конфліктних ситуацій, яка є доступною для всіх учасників освітнього процесу та послідовно дотримується під час реалізації ОП. Позитивною практикою інформаційної підтримки вважаємо “Довідник першокурсника” з усією необхідною інформацією про університет.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 7.

Незважаючи на позитивну динаміку оновлення матеріально-технічної бази університету, навчальні приміщення природничо-економічного факультету, читальний зал №1, душові, санвузли та ліфт гуртожитку потребують ремонту. Також рекомендовано доповнювати матеріальне забезпечення для викладання методик навчання біології та основ здоров'я, географії сучасними засобами навчання відповідно до вимог Нової української школи (інтерактивні дошки, STEM-обладнання лабораторій, модульні меблі тощо). Було б доцільним створити модельний шкільний кабінет із сучасним наповненням.

Рівень відповідності Критерію 7.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 7.

ОП відповідає вимогам критерію 7. Зважаючи на переваги сильних сторін (повна відповідність за підкритеріями 7.1, 7.2, 7.3, 7.4, 7.5, 7.6, 7.7) ЕГ дійшла висновку, що за даним критерієм ОП відповідає рівню В. Пропозиції ЕГ мають рекомендаційний характер задля розвитку ОП.

Критерій 8. Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми:

1. Заклад вищої освіти послідовно дотримується визначених ним процедур розроблення, затвердження, моніторингу та періодичного перегляду освітньої програми.

В університеті забезпечено узгоджений механізм розроблення, затвердження, моніторингу та перегляду ОП, який регулюється Положенням про освітні програми в К-ПНУ імені Івана Огієнка (нова редакція) <https://drive.google.com/file/d/1apkc4bdu4wTDTUftQAsNdFAExigGLi6d/view>, Порядком проведення внутрішньої акредитації освітніх (освітньо-професійних/освітньо-наукових) програм спеціальностей К-ПНУ імені Івана Огієнка <https://drive.google.com/file/d/1tqFkOEg4u6QVpSZUNvHGC6pXDRc8hURE/view>, Положенням про систему внутрішнього забезпечення якості вищої освіти в К-ПНУ імені Івана Огієнка (нова редакція) <https://drive.google.com/file/d/1fJt5mTcwKtKgEpV8cjHYUM7GaI6MikA4o/view>, Положення про проектну групу та групу забезпечення спеціальності в К-ПНУ імені Івана Огієнка <https://drive.google.com/file/d/1sFesTWw7IcDJ3Q8SuMo4N6DLcfzmbKMj/view> та ін. Гарантом, розробниками ОП та стейкхолдерами на відкритій зустрічі (В.Скляр, Г.Білецька, С.Кара, С.Львівський) підтверджено, що на етапі формування ОП враховувався досвід вітчизняних ЗВО (Сумського національного аграрного університету, Хмельницького національного університету, Бердянського державного педагогічного університету) та європейський досвід Університету Норд (Норвегія), Природничого університету (м. Люблін, Польща), Університету Ка'Фоскарі (Венеція, Італія), Ягеллонського університету (Польща). Перегляд ОП здійснюється щорічно з 2018 року, з урахуванням побажань здобувачів, рекомендацій стейкхолдерів та наявних освітніх тенденцій, що підтверджується варіантами ОП (зі змінами), розміщеними у вільному доступі на сайті кафедри біології та методики її викладання <https://biolog.kpnu.edu.ua/opp-seredni-osvita-bioloiiia-bakalavrskiy-riven/> та наданими на запит ЕГ витягами з протоколів засідань кафедри біології та методики її викладання (№8 від 01.04.2019, №2 від 21.02.2020, №5 від 05.04.2021) та навчально-методичної ради природничо-економічного факультету (№5 від 20.05.2021). ОП в цілому та її структурні компоненти (навчальні і робочі програми, силабуси тощо) розглядаються на кафедрі, узгоджуються з Навчально-методичним відділом <https://nmv.kpnu.edu.ua/navchalno-metodychne-zabezpechennia-osvitnoho-protsesu/> На вебсторінці кафедри <https://biolog.kpnu.edu.ua/proiekt-y-osvitnikh-prohram/> розміщено проєкт спорідненої ОП “Середня освіта (Біологія та здоров'я людини. Географія)”, яка є правонаступницею ОП, яка акредитується.

2. Здобувачі вищої освіти безпосередньо та через органи студентського самоврядування залучені до процесу періодичного перегляду освітньої програми та інших процедур забезпечення її якості як партнери. Позиція здобувачів вищої освіти береться до уваги під час перегляду освітньої програми.

За результатами зустрічей зі здобувачами освіти та аналізу наданих на запит ЕГ витягів з протоколів засідань кафедри біології та методики її викладання (№8 від 01.04.2019, №2 від 21.02.2020, №5 від 05.04.2021) [blob:https://office.naqa.gov.ua/c881195e-51a3-4ce0-b816-56993a10b16a](https://office.naqa.gov.ua/c881195e-51a3-4ce0-b816-56993a10b16a) встановлено, що студенти залучаються до процесу перегляду ОП та моніторингу якості освітнього процесу. Здобувачі під час інтерв'ювання повідомили, що за пропозиціями студентів 4 курсу через представників студентського самоврядування були внесені зміни до ОП: розділення педагогічної і психологічної практики від виробничої практики для уникнення зниження якості виконання завдань і збільшення часу на їх підготовку (В.Худік, О.Луцик). Ю.Шлайлюк (3 курс) зазначила, що студентами-випускниками було запропоновано додати до освітніх компонентів складові з основ здоров'я у зв'язку з об'єднанням спеціальностей “Біологія” та “Здоров'я людини”. В.Кравчук повідомив, що періодично здійснюється анкетування здобувачів щодо освітніх компонентів ОП. В К-ПНУ активно діє студентське самоврядування <https://sbg.kpnu.edu.ua/>, діяльність якого регулюється Положенням про студентське самоврядування у К-ПНУ імені Івана Огієнка https://drive.google.com/file/d/1Kogohn-u8pyWpPXONwzCfDmmeFQ_LUrg/view. Як повідомили представники студради, вони беруть участь у засіданнях вчених рад факультету та університету, у тому числі й під час розгляду змін до ОП. Представники студентського самоврядування входять до складу Ради з науково-методичної роботи і забезпечення якості освітньої діяльності та якості вищої освіти <https://kpnu.edu.ua/rada-z-naukovo-metodychnoi-roboty-i-zabezpechennia-iakosti-osvitnoi-diialnosti-ta-iakosti-vyshchoi-osvity/>

3. Роботодавці безпосередньо та/або через свої об'єднання залучені до процесу періодичного перегляду освітньої програми та інших процедур забезпечення її якості як партнери.

Роботодавці беруть участь у перегляді ОП під час спільних заходів (засідань кафедри, природоохоронних заходів, науково-методичних семінарів, конференцій тощо <https://biolog.kpnu.edu.ua/robo-ta-zi-steikkholderamy/>). Колегіальним дорадчим органом, що забезпечує процедури моніторингу якості освітньої програми, є Рада роботодавців <https://kpnu.edu.ua/upravlinnia/rada-robotodavtsiv/>. К-ПНУ укладено договори про наукову і творчу співпрацю з національними природними парками (НПП Хотинський, НПП Гуцульщина, НПП Мале Полісся, НПП Подільські Товтри, Карпатським національним природним парком (м. Яремче), Шацьким національним

природним парком), об'єднаними територіальними громадами, управлінням освіти і науки Кам'янець-Подільської міської ради та іншими установами, які є перспективними для працевлаштування випускників ОП. (<https://biolog.kpnu.edu.ua/uhody-pro-spiivratsiu/>) Підтвердженням участі в удосконаленні змісту даної ОП є участь роботодавців у громадському обговоренні. Гарант ОП Н.В.Казанішена повідомила, що моніторинг якості ОП відбувається у жовтні-листопаді, зустрічі зі стейкхолдерами відбуваються 2-3 рази на рік. Це і обумовлює тривалий часовий діапазон між виставленням ОП та їх проєктів на громадське обговорення (грудень-січень) та їх затвердженням (травень). Це з'ясувала експертна група за результатами онлайн-зустрічі з роботодавцями (О.Ткач, Л.Мирна, М.Тарасенко констатували, що розробники ОП дослухаються до їх пропозицій) та відкритій зустрічі (В.Скляр, Н.Міронова, О.Бондарчук) під час акредитації.

4. Існує практика збирання, аналізу та врахування інформації щодо кар'єрного шляху випускників освітньої програми.

Співробітниками факультету і випускової кафедри здійснюється моніторинг працевлаштування випускників ОП шляхом опитувань, спільних зустрічей та організації науково-методичних та природоохоронних заходів. На вебсторінці кафедри у вкладці "Наші випускники" розміщено відгуки випускників про факультет і освітні програми, які реалізуються на кафедрі <https://biolog.kpnu.edu.ua/nashi-vypusknyku/>. В університеті працює відділ профорієнтаційної роботи, доуніверситетської підготовки та сприяння працевлаштуванню випускників університету <https://proforient.kpnu.edu.ua/>, співробітники якого проводять зустрічі з випускниками та відстежують їхній кар'єрний шлях починаючи з шкільної профорієнтації до завершення навчання у ЗВО і упродовж професійної діяльності, систематизують відгуки про університет <https://proforient.kpnu.edu.ua/vidhuku/> тощо. Вебсторінка відділу є дуже активною: тут висвітлюються, наприклад: банк вакансій Державної служби зайнятості різних областей України, пропозиції роботи для студентів під час канікул, нормативні документи з працевлаштування, банк резюме, зв'язки з роботодавцями (договори про співпрацю із зазначенням контактів), порядок надання одноразової адресної грошової допомоги деяким категоріям випускників, анкети випускників і роботодавців з їх результатами тощо. Під час зустрічі ЕГ з роботодавцями останні (М.Тарасенко, Л.Мирна, О.Ткач) підтвердили свою охочу участь у працевлаштуванні випускників даної ОП, зазначивши високий рівень їхньої професійної підготовки. На відкритій зустрічі були присутні як роботодавці (В.Скляр, Н.Міронова, І.Одукалець, Н.Дармограй, С.Льїнський, А.Новикова, С.Ємельянова), так і самі випускники факультету (О.Бондарчук, М.Цибуля, М. Юрченко), які підтвердили свою задоволеність якістю набутих знань та отриманих під час навчання компетентностей.

5. Система забезпечення якості закладу вищої освіти забезпечує вчасне реагування на виявлені недоліки в освітній програмі та/або освітній діяльності з реалізації освітньої програми.

Система забезпечення якості вищої освіти у К-ПНУ регламентується Концепцією внутрішнього забезпечення якості навчання і викладання К-ПНУ імені Івана Огієнка https://drive.google.com/file/d/1sstOuJNkcHJC1_3omgL7MipKoSLiDiO/view, Положенням про організацію опитування здобувачів вищої освіти щодо якості освітньої діяльності та якості вищої освіти в К-ПНУ імені Івана Огієнка <https://drive.google.com/file/d/1TocmhVusB7r4jeUVf18OKAO-eCFlugfg/view>, Порядком проведення внутрішньої акредитації освітніх (освітньо-професійних/освітньо-наукових) програм спеціальностей К-ПНУ імені Івана Огієнка <https://drive.google.com/file/d/1tqFkOEr4u6QVpSZUNvHGC6pXDRC8hURe/view>, Положенням про систему внутрішнього забезпечення якості вищої освіти в К-ПНУ імені Івана Огієнка (нова редакція) <https://drive.google.com/file/d/1fJt5mTcwrKgEpV8cJHYUM7GaI6MikA4o/view> та ін. Внутрішнє забезпечення якості ОП та організації освітнього процесу в цілому забезпечується такими процедурами, як: моніторинг та періодичний перегляд ОП; щорічне рейтингове оцінювання НПП, кафедр та факультетів; аналіз успішності, результатів підсумкової атестації, семестровий ректорський контроль навчальних досягнень здобувачів; моніторинг думки здобувачів за допомогою анкетувань. У ході зустрічі ЕГ з адміністративним персоналом було встановлено взаємозв'язок структурних підрозділів у забезпеченні якості освітнього процесу у К-ПНУ, а саме: Навчально-методичним центром забезпечення якості освіти <https://nmz.kpnu.edu.ua/> та його структурним підрозділом - навчально-методичним відділом <https://nmv.kpnu.edu.ua/>, факультетом, випусковою кафедрою, студентським самоврядуванням тощо. Керівник навчально-методичного відділу Л.Воевідко повідомила, що згідно з розробленою нормативною базою формування освітніх програм, на основі ОП формується навчальний план; далі здійснюється моніторинг виконання освітніх програм; після цього декан факультету подає службову записку щодо змін до ОП та навчального плану. У грудні видається наказ на оновлення ОП, у січні - лютому проєкти ОП проходять обговорення стейкхолдерів, і у травні програми затверджуються. Також навчально-методичний відділ допомагає викладачам у формуванні інформаційних пакетів до ОП <https://drive.google.com/file/d/1guSJHhEv6F8ID5iPYVo-DiOupUVGbbO/view> Під час інтерв'ювання членів фокус-груп було з'ясовано, що за час існування ОП було виявлено такі недоліки: необхідність наповнення змісту дисциплін у системі MOODLE навчально-методичними матеріалами; недостатнє оприлюднення й обговорення ОП на сайті кафедри та у соцмережах; необхідність створення власних наукових та навчально-методичних посібників НПП для поповнення бібліотечного фонду університету. Ці недоліки розглядалися на засіданнях кафедри та раді факультету, ведеться робота з їх усунення. ЕГ пересвідчилася у позитивній динаміці цих заходів під час аналізу сайту, бесід та гостьового відвідування MOODLE.

6. Результати зовнішнього забезпечення якості вищої освіти (зокрема, зауваження та пропозиції, сформульовані під час попередніх акредитацій), беруться до уваги під час перегляду освітньої програми.

Під час акредитаційних зустрічей гарантом ОП Н.В.Казанішеною, представниками адміністрації та структурних підрозділів К-ПНУ (Г.В.Бесарабчук, В.В.Кобильник, Л.М.Воєвідко) було неодноразово зазначено, що перегляд ОП і зміни, внесені до неї у 2019, 2020 та 2021 рр. були обумовлені саме тими рекомендаціями, які висловлювались під час попередніх акредитацій інших ОП, що реалізуються в ЗВО. У розділі публічної інформації К-ПНУ <https://kpnu.edu.ua/publicna-informatsiia/> розміщено експертні висновки акредитаційних експертиз, які беруться до уваги. У протоколах перегляду ОП також враховано зауваження і пропозиції з попередніх акредитацій.

7. В академічній спільноті закладу вищої освіти сформована культура якості, яка сприяє постійному розвитку освітньої програми та освітньої діяльності за цією програмою.

Підтвердженням сформованої культури якості вищої освіти, яка сприяє постійному розвитку даної ОП та освітньої діяльності за нею, є: наявність у К-ПНУ змістовної і дієвої у межах повноважень усіх учасників освітнього процесу нормативної бази для забезпечення якості вищої освіти; системність та узгодженість роботи всіх відділів та залучених осіб, які опікуються забезпеченням розробки, моніторингу, перегляду, оновлення ОП; системна робота зі стейкхолдерами та випускниками; вчасне реагування на законодавчі зміни та тенденції розвитку спеціальності у напрямі удосконалення ОП; участь академічної спільноти в розробці та обговоренні ОП, надання пропозицій; проходження опитування та участь у спільних заходах, що висвітлено на сайті кафедри у рубриці “Співпраця зі стейкхолдерами” <https://biolog.kpnu.edu.ua/roboata-zi-steikkholderamy/> та рубриці “Обговорення ОП”, де узагальнено усі пропозиції різних груп стейкхолдерів <https://biolog.kpnu.edu.ua/proiektiy-osvitnikh-prohram/> пропагування політики академічної доброчесності.

Загальний аналіз щодо Критерію 8:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 8.

Активна робота відділу профорієнтаційної роботи, доуніверситетської підготовки та сприяння працевлаштуванню випускників університету, що дозволяє випускникам отримати бажану роботу за спеціальністю. Систематична координаційна робота навчально-методичного центру забезпечення якості вищої освіти на всіх етапах удосконалення ОП. Якісний нормативний супровід внутрішнього забезпечення якості освітнього процесу.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 8.

Рекомендовано більш активно залучати до перегляду ОП представників студентського самоврядування.

Рівень відповідності Критерію 8.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 8.

Аналіз системи внутрішнього забезпечення якості освітньої програми засвідчив її узгодженість, прозорість, дієвість та ефективність. ОП відповідає критерію 8 за всіма підкритеріями. Рекомендації сформульовані ЕГ з метою удосконалення ОП.

Критерій 9. Прозорість та публічність:

1. Визначені чіткі і зрозумілі правила і процедури, що регулюють права та обов'язки всіх учасників освітнього процесу, є доступними для них та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

Положення про права та обов'язки всіх учасників освітнього процесу знаходяться у вільному доступі на вебсайті К-ПНУ, чітко та зрозуміло прописані і регулюються такими документами, як: Статут К-ПНУ (нова редакція),

затверджений Наказом МОНУ від 10.06.2019 р. №806 (<https://drive.google.com/file/d/1mSgolphxhjS9dAP9pippT1BvdTLCVr5H/view>); Правила внутрішнього розпорядку К-ПНУ, затверджені Конференцією трудового колективу К-ПНУ (протокол № 1 від 29.08.2019 р.) (<https://drive.google.com/file/d/1kXGZVxEIcGoCmy33EvqF2c2E7hGHUrT8/view>); Положення про організацію освітнього процесу в К-ПНУ (зі змінами) (наказ №25-ОД від 26.02.2020 р.) (<https://drive.google.com/file/d/1ZbMN35h-7ZSJBBOVvL2bTCaLtRbcQA86/view>); Колективний договір між адміністрацією та профспілковим комітетом працівників К-ПНУ на 2021-2023 рр. (<https://drive.google.com/file/d/1Vmm2Wa6why79MXDiK2Khur9aA7q8Nnv2/view>) та інші. Інформація, що стосується організації освітнього процесу, розміщена на сайті університету в розділі “Публічна інформація” (<https://kpmu.edu.ua/publicna-informatsiia/>). Під час експертизи ЕГ впевнилась, що для учасників освітнього процесу права та обов'язки є доступними, вони в них обізнані, та знають, де можна знайти необхідну інформацію. Під час освітньої взаємодії викладачі і студенти дотримуються загальних правил і положень, що регулюють їх права та обов'язки як учасників освітнього процесу.

2. Заклад вищої освіти не пізніше ніж за місяць до затвердження освітньої програми або змін до неї оприлюднює на своєму офіційному веб-сайті відповідний проект з метою отримання зауважень та пропозицій заінтересованих сторін.

Відповідний проект для отримання зауважень та пропозицій від стейкхолдерів висвітлюється своєчасно (у грудні-січні) на сайті кафедри <https://biolog.kpmu.edu.ua/proiektu-osvitnikh-prohram/>. Є електронна адреса для зворотнього зв'язку і подання пропозицій. Стейкхолдери заповнили експертну групу під час зустрічі із ними, що їхні побажання були враховані в ОП попередніх років. Проте, на думку ЕГ, розташування їх на сайті є доволі утрудненим. Варто зробити їх більш доступними для усіх груп стейкхолдерів (виділити окрему вкладку) для полегшення зручності їх пошуку і можливості надання відгуків.

3. Заклад вищої освіти своєчасно оприлюднює на своєму офіційному веб-сайті точну та достовірну інформацію про освітню програму (включаючи її цілі, очікувані результати навчання та компоненти) в обсязі, достатньому для інформування відповідних заінтересованих сторін та суспільства.

ЕГ експертизи підтверджує факт, що ЗВО своєчасно оприлюднює на офіційному веб-сайті точну та достовірну інформацію про ОП (включаючи її цілі, очікувані результати навчання та компоненти), в обсязі, достатньому для забезпечення інформування учасників освітнього процесу. На сайті ЗВО в рубриці “Освітні програми. Бакалавр” (<https://kpmu.edu.ua/opp/osvitni-prohramy-bakalavr/>) та на сайті кафедри (<https://biolog.kpmu.edu.ua/opp-seredni-osvita-biologii-bakalavrskiy-riven/>) висвітлені дані про освітньо-професійну програму, у розділі “Публічна інформація” на сайті К-ПНУ розміщені інформаційні пакети освітніх програм <https://drive.google.com/file/d/1guSJHhEv6F8ID5iPYVo-DiIoupUVGbbO/view>. Під час зустрічей із здобувачами, викладачами та роботодавцями експертна група впевнилась, що інформація є для них доступною. Силабуси та робочі програми висвітлені на сайті кафедри <https://biolog.kpmu.edu.ua/navch-dystsyp-bakalavr/>, <https://biolog.kpmu.edu.ua/vybirkovy-navchalni-dystsypyny-bakalavr-sylabusy/> та в системі MOODLE.

Загальний аналіз щодо Критерію 9:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 9.

Якісна нормативна база, що регламентує дотримання прав та обов'язків всіма учасниками освітнього процесу, та обізнаність їх у цьому. Врахування побажань стейкхолдерів в удосконаленні ОП. Прозорість та публічність освітньої діяльності ЗВО. Структурованість сайту ЗВО.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 9.

Задля зручності користувачів розглянути можливість уніфікації в єдину систему рубрик і вкладок на сторінках окремих кафедр.

Рівень відповідності Критерію 9.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 9.

У цілому критерій 9 відповідає рівню В (повна відповідність за підкритеріями 9.1, 9.3, часткова відповідність за підкритерієм 9.2). Рекомендації дадуть можливість проектній групі удосконалити ОП.

Критерій 10. Навчання через дослідження:

1. Зміст освітньо-наукової програми відповідає науковим інтересам аспірантів (ад'юнктів) і забезпечує їх повноцінну підготовку до дослідницької та викладацької діяльності у закладах вищої освіти за спеціальністю та/або галуззю.

не застосовується

2. Наукова діяльність аспірантів (ад'юнктів) відповідає напряміві досліджень наукових керівників.

не застосовується

3. Заклад вищої освіти організаційно та матеріально забезпечує в межах освітньо-наукової програми можливості для проведення і апробації результатів наукових досліджень відповідно до тематики аспірантів (ад'юнктів) (проведення регулярних конференцій, семінарів, колоквиумів, доступ до використання лабораторій, обладнання тощо).

не застосовується

4. Заклад вищої освіти забезпечує можливості для долучення аспірантів (ад'юнктів) до міжнародної академічної спільноти за спеціальністю, зокрема через виступи на конференціях, публікації, участь у спільних дослідницьких проектах тощо.

не застосовується

5. Існує практика участі наукових керівників аспірантів у дослідницьких проектах, результати яких регулярно публікуються та/або практично впроваджуються.

не застосовується

6. Заклад вищої освіти забезпечує дотримання академічної доброчесності у науковій діяльності наукових керівників та аспірантів (ад'юнктів), зокрема вживає заходів для виключення можливості здійснення наукового керівництва особами, які вчинили порушення академічної доброчесності.

не застосовується

Загальний аналіз щодо Критерію 10:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 10.

не застосовується

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 10.

не застосовується

Рівень відповідності Критерію 10.

не застосовується

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 10.

не застосовується

IV. Інші спостереження

У цьому розділі експертна група може викласти інші спостереження, пов'язані із освітньою програмою, освітньою діяльністю за цією програмою або процедурою проведення акредитації.

Процедура проведення акредитації відбувалася у повній відповідності до попередньо погодженої Програми візиту експертної групи в дистанційному форматі. Гарант освітньої програми, кафедра біології та методики її викладання, адміністрація К-ПНУ забезпечили належні умови для роботи експертної групи та проведення зустрічей в онлайн-режимі, ознайомлення з матеріально-технічною базою, яка використовується під час реалізації освітньої програми, навчальними лабораторіями, бібліотекою, гуртожитком. Усі зустрічі проходили в діловій доброзичливій атмосфері. Загалом, мав місце конструктивний діалог зацікавлених сторін задля підвищення якості ОП "Середня освіта (Біологія)". Це забезпечувало не лише отримання необхідної всебічної інформації щодо змісту й функціонування ОП, але й вирішення поточних проблем. Як результат - експертній групі вдалося виокремити сильні сторони та позитивні практики цієї освітньої програми.

V. Підсумки

На думку експертної групи, підстави для прийняття рішення про відмову в акредитації ОП, не пов'язані із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми, **відсутні**.

За результатами акредитаційної експертизи експертна група вважає, що освітня програма відповідає Критеріям за наступними рівнями відповідності:

Критерій 1. Проектування та цілі освітньої програми	B
Критерій 2 . Структура та зміст освітньої програми	B
Критерій 3 . Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання	B
Критерій 4 . Навчання і викладання за освітньою програмою	B
Критерій 5 . Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність	B
Критерій 6. Людські ресурси	B
Критерій 7. Освітнє середовище та матеріальні ресурси	B
Критерій 8. Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми	B
Критерій 9. Прозорість та публічність	B
Критерій 10. Навчання через дослідження	не застосовується

За результатами акредитаційної експертизи рішенням експертної групи є **акредитація**.

Додатки до звіту:

Відсутні

Шляхом підписання цього звіту ми стверджуємо, що провели акредитаційну експертизу у повній відповідності із Положенням про акредитацію освітніх програм, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти, та інших актів законодавства, а також здійснювали свої функції добросовісно, неупереджено і добросовісно.

Документ підписаний кваліфікованими електронними підписами.

Керівник експертної групи

Романюк Руслана Костянтинівна

Члени експертної групи

Жара Ганна Іванівна

Пономаренко Вадим Юрійович